

Від Марка

Свята Євангелія

Іоан Хреститель готує дорогу Ісусові

(Мт. 3:1–12; Лк. 3:1–9, 15–17; Ін. 1:19–28)

1 Євангелія Ісуса Христа, Сина Божого¹ починається словами, ²які провіщав пророк Ісаї:

«Послухай!

Я виряджаю посланця Мого
поперед Тебе.

Він приготує Тобі дорогу».

Малахія 3:1

³ Голос лунає в пустелі:

«Готуйте дорогу Господу,
зробіть прямим шлях для Нього».

Ісаї 40:3

⁴З'явився Іоан, який хрестив людей у пустелі, проповідуючи хрещення, як символ покаяння для прощення гріхів.

⁵Уся Юдея і всі мешканці Єрусалиму виходили до Іоана та хрестилися у нього в річці Йордан, сповідуючись у своїх гріхах. ⁶Іоан носив вбрання з верблюжої вовни, підперезане шкіряним паском, і їв він сарану та дикий мед. ⁷Ось що він проповідував людям: «Незрівнянно Могутніший, ніж я, іде за мною: я не гідний навіть бути рабом, який схиляється, щоб розв'язати ремінці Його сандалій. ⁸Я хрещу вас водою, а Він хреститиме Духом Святим».

Хрещення Ісуса (Мт. 3:13–17; Лк. 3:21–22)

⁹Саме в ті дні Ісус пішов із Назарета Галилейського й охрестився в Іоана у річці Йордан. ¹⁰Тільки-но вийшовши з води, Він побачив, як Небеса розкрилися, й Дух зійшов на Нього в подібі

¹ **1:1 Сина Божого** Деякі давньогрецькі рукописи цього продовження не мають.

голуба. ¹¹І голос пролунав з небес: «Ти Син Мій улюблений, Ти догодив Мені».

Диявол спокушає Ісуса (Мт. 4:1–11; Лк. 4:1–13)

¹²Тоді ж Дух відіслав Ісуса до пустелі. ¹³Тож перебував Він у пустелі протягом сорока днів, і спокушав Його сатана. Жив Він серед диких звірів, та Ангели дбали про Нього.

Ісус проповідує Євангелію (Мт. 4:12–17; Лк. 4:14–15)

¹⁴Після ув'язнення Іоана Ісус прийшов до Галилеї, проповідуючи Добру Звістку Божу. ¹⁵Він казав: «Збувся час. Царство Боже вже близько². Покайтеся та увіруйте в Добру Звістку!»

Ісус призиває перших учнів (Мт. 4:18–22; Лк. 5:1–11)

¹⁶Йдучи повз Галилейське озеро, Ісус побачив Симона³ й Симонового брата Андрія, які закидали невід в озеро, бо були рибалками. ¹⁷І сказав їм Ісус: «Ідіть услід за Мною, і Я зроблю вас ловцями не риби, а душ людських». ¹⁸Вони одразу ж полишили свої сіті й подалися за Ним. ¹⁹Потім Він пішов далі й побачив Якова, сина Зеведеєвого, та Якового брата Іоана, які у човні лагодили рибальські сіті. ²⁰Він їх гукнув, тож вони одразу ж залишили в човні свого батька Зеведея з робітниками й подалися за Ісусом.

Вигнання нечистого в Капернаумі (Лк. 4:31–37)

²¹Ісус та Його учні прийшли до Капернаума. Наступної суботи Він вирушив

² **1:15 вже близько** Або «наближається», чи «вже прийшло».

³ **1:16 Симон** Інше ім'я Симона було Петро. Також див.: у віршах 29, 36.

до синагоги і навчав людей, котрі зібралися там.²² Вони були вражені тією наукою, оскільки Він навчав їх як людина, яка має владу, а не як книжники.²³ У той час, коли Ісус знаходився в синагозі, там був присутній чоловік, одержимий нечистим духом. Раптом він закричав:²⁴ «Що Тобі треба від нас, Ісусе з Назарета? Ти прийшов, щоб знищити нас? Я знаю, хто Ти! Ти — Божий Святий!»

²⁵ Та Ісус суворо наказав йому: «Вгамуйся й вийди з нього». ²⁶ Тут нечистий почав колотити чоловіка, а потім з криком дух вийшов з нього. ²⁷ Подив охотив усіх присутніх та вони почали питати одне одного: «Що трапилося? Цей Чоловік владно проповідує нове вчення! Він навіть злим духам владно наказує, і ті слухаються Його!» ²⁸ Чутка про Нього хутко поширилася по всій Галилеї.

Зцілення недужих (Мт. 8:14–17; Лк. 4:38–41)

²⁹ Ісус та всі учні Його залишили синагогу й попрямували до оселі Симона і Андрія. Яків й Іоан пішли разом з ними. ³⁰ Симонова теща лежала в лихоманці, тож люди розповіли про неї Ісусу. ³¹ Ісус підійшов до неї, взяв її за руку й допоміг підвестися. Лихоманка залишила жінку й вона почала прислужувати їм.

³² Коли настав вечір, після заходу сонця, до Нього привели багатьох хворих і одержимих нечистим. ³³ Усе місто зібралось під дверима. ³⁴ Багатьох недужих на різні хвороби Він зцілив, і з багатьох вигнав демонів. Та говорити тим нечистим духам Ісус не дозволяв, бо вони знали, хто Він такий¹.

Ісус вирушає в інші міста (Лк. 4:42–44)

³⁵ Рано-вранці, до схід сонця, Ісус залишив оселю, усамітнівся в безлюдному місці й там молився. ^{36–37} Симон і ті, хто були з ним, пішли шукати Ісуса й, знайшовши Його, звернулися до Нього: «Всі Тебе шукають». ³⁸ Але Ісус відповів їм: «Нам потрібно йти до інших міст, щоб Я міг проповідувати Божу вість і там, бо

саме для цього Я й прийшов». ³⁹ Так Він мандрував Галилеєю, проповідуючи в синагогах та виганяючи демонів.

Очищення прокаженого (Мт. 8:1–4; Лк. 5:12–16)

⁴⁰ Одного разу прийшов до Ісуса прокажений і, впавши долілиць перед Ним, благав: «Якщо на те воля Твоя, Ти можеш зцілити мене». ⁴¹ Переїнявши милосердям², Ісус простягнув руку, торкнувся прокаженого й сказав: «Моя воля! Зцілися!» ⁴² Тієї ж миті прокажені зійшли з нього і він став чистим. ⁴³ Ісус відіслав його, суворо застерігши при тому: ⁴⁴ «Дивися ж, нікому не кажи про те, що Я для тебе зробив, а піди й покажися священику³, та принеси жертву за своє очищення, як наказував Мойсей⁴. Це й буде свідченням твого одужання».

⁴⁵ Але той чоловік пішов і почав повсюди розповідати про те, як Ісус зцілив його хворобу. Через те Ісус більше не міг відкрито ввійти у місто, та залишався в безлюдних місцях, але ж люди приходили до Нього звідусіль.

Зцілення паралізованого (Мт. 9:1–8; Лк. 5:17–26)

2 За кілька днів повернувся Ісус до Капернаума, і по місту пішла чутка, що Він був вдома. ² Тож зібралось там так багато людей, що місця не вистачало навіть за дверима. У той час, коли Ісус проповідував їм слово Своє, ³ надійшов гурт із паралізованим чоловіком, якого четверо несли на ношах. ⁴ Вони не могли пронести чоловіка до Ісуса крізь натовп, тож, розібравши дах будинку, де знаходився Христос, спустили до кімнати ліжко, на якому лежав паралізований. ⁵ Коли Він побачив, як сильно вони вірують, то мовив до немічного: «Сину Мій, гріхи твої прощені».

⁶ Там сиділи деякі книжники, які бачили, що Ісус зробив, та почали говори-

² **1:41** **Переїнявши милосердям** У більшості найкращих дренньогрецьких та латинських текстів — «Ці слова розгнівали Ісуса». Деякі дослідники вважають цей варіант оригінальним.

³ **1:44** **а піди... священику** За Законом Мойсея тільки священник вирушував, зцілилася людина від хвороби чи ні.

⁴ **1:44** **як наказував Мойсей** Див.: Лев. 14:1–32.

¹ **1:34** **хто Він такий** Тобто демони знали, що Ісус був Христом, Сином Божим.

ти поміж собою: ⁷«Як Він може казати таке? Він зневажає Всевишнього! Ніхто не може прощати гріхи, крім Самого Бога!»

⁸Ісус одразу взяв, що вони думали про себе і сказав їм: «Чому ви так думаете? ⁹Що легше: сказати паралізованому: „Твої гріхи прощені“ чи „Вставай, візьми свої ноші і йди?“ ¹⁰Але Я доведу, що Син Людський має владу на землі прощати гріхи». І мовив Він до паралізованого: ¹¹«Кажу тобі: вставай, бери постіль свою і йди додому». ¹²Тієї ж миті паралізований встав, забрав свої ноші, і на очах у всіх пішов собі. Всі були приголомшені та славили Бога. Вони казали: «Ми ніколи не бачили нічого подібного».

Покликання Левія (Матвія) (Мт. 9:9–13; Лк. 5:27–32)

¹³І знову Ісус вийшов до озера. Увесь натовп вийшов до Нього, і Він навчав їх. ¹⁴По дорозі Він побачив збирача податків Левія, сина Алфієвого. Ісус сказав йому: «Слідуй за Мною!» Тож Левій встав і вирушив за Ним.

¹⁵І сталося так, що коли Ісус їв у домі Левія, багато збирачів податків та грішників. (Адже чимало було таких, хто був Його послідовником).

¹⁶Коли книжники, які належали до секти фарисеїв побачили, що Ісус обідає з грішниками та збирачами податків, вони запитали Його учнів: «Чому Він їсть за одним сатолом зі збирачами податків і грішниками?»

¹⁷Коли Ісус почув це, Він відповів їм: «Не здоровим потрібен лікар, а хворим. Я прийшов, щоб покликати не праведників, а грішників до покаяння».

Пропіст (Мт. 9:14–17; Лк. 5:33–39)

¹⁸На той час учні Іоана та фарисеї постилися. Деякі з людей спитали Ісуса: «Чому учні Іоана та фарисеї дотримуються поста, а Твої учні — ні?»

¹⁹Ісус відповів на те: «Чи бачили ви колись, щоб друзі нареченого постилися на весіллі, поки молодий ще з ними? ²⁰Та прийде час, коли молодий зали-

шить їх, тоді вони й засумують і почнуть поститися.

²¹До старої одежі не пришивають латки з неусадженої тканини, бо вона збійжиться й відірветься від старої тканини і діра буде ще більшою. ²²Ніхто не наливає молоде вино в старі міхи, бо воно їх розірве, та й міхи зіпсуються. Навпаки, для нового вина потрібні нові міхи».

Про суботу (Мт. 12:1–8; Лк. 6:1–5)

²³Якось у суботу Ісус проходив пшеничним полем, а учні по дорозі почали зривати колоски та їсти зерно. ²⁴Дехто з фарисеїв запитав Ісуса: «Поглянь, чому вони збирають зерно? Хіба Закон Мойсеїв не забороняє робити це в суботу?»

²⁵У відповідь Ісус сказав їм: «Хіба ви не читали, що зробив Давид, коли він і його супутники зголодніли? ²⁶В той час, коли первосвящеником був Авіатар, Давид зайшов до Божого дому, та з'їв священні хліби, що були наготовані Богові, ще й дав тим, хто був з ним, хоч ті підношення, за Законом Мойсея, ніхто не міг їсти, крім священників». ²⁷Ісус додав: «Субота створена для людини, а не людина для суботи. ²⁸Тож Син Людський — Господь і над суботою».

Зцілення сухорукого в суботу

(Мт. 12:9–14; Лк. 6:6–11)

З¹Якось іншого разу Ісус прийшов до синагоги. Там був чоловік з усохлою рукою. ²Деякі з євреїв уважно пильнували за Ісусом, аби мати підставу звинуватити Його в тому, що Він зціляє того чоловіка в суботу.

³Ісус сказав сухорукому: «Встань перед усіма!» ⁴Тоді Ісус сказав книжникам і фарисеям: «Чи годиться робити в суботу добро, а чи зло? Рятувати життя чи вбивати?» Та вони змовчали. ⁵Ісус суворо подивився на них, але сповнився скорботи через їхню впертість. Він сказав чоловікові: «Простягни руку свою!» Той простягнув руку, й вона зцілилася. ⁶Тоді фарисеї пішли геть й почали змов-

лятися з іродіанцями проти Ісуса, щоб знайти спосіб погубити Його.

Учні гуртуються навколо Ісуса

⁷⁻⁸Ісус і Його учні пішли до озера, а за ними сунув величезний натовп із Галілеї, з Юдеї, з Єрусалиму, з Ідумеї, з-за Йордану, з-довкола Тира і Сидона. Всі ці люди прийшли до Ісуса, оскільки почули про діяння Його. ⁹Була така тіснява, що Він наказав учням приготувати для Нього невеликого човна, аби люди не задавили Його. ¹⁰Він змілів багатьох, тож усі хворі намагалися протовпитися, аби доторкнутися до Нього.

¹¹Коли ж нечисті духи бачили Його, то падали долічиці перед Ним і вигукували: «Ти — Син Божий!» ¹²Але ж Він їх суворо попередив, щоб не розголошували, хто Він такий.

Вибір дванадцяти апостолів

(Мт. 10:1–4; Лк. 6:12–16)

¹³⁻¹⁵Піднявшись на гору, Ісус покликав за Собою тих, кого хотів обрати послідовниками Своїми. Вони піднялися до Нього. Ісус обрав дванадцятьох і назвав їх апостолами Своїми, щоб вони були поруч із Ним і щоб міг Він послати їх до інших міст проповідувати. І наділив Він їх владою виганяти демонів. ¹⁶⁻¹⁹Отже, Він призначив дванадцятьох:

Симона (якому Ісус дав ім'я Петро),
братів Якова і Іоана, синів

Зеведеєвих (яким Він дав імена
Воанерґес, що означає «сини
грому»),

Андрія,
Пилипа,

Варфоломія,
Матвія,

Хому,

Якова, сина Алфієвого,

Тадея,

Симона Зилога¹

та Юду Іскаріота, котрий пізніше
зрадив Ісуса.

Фарисеї звинувачують Ісуса в тому, що Він одержимий нечистим духом

(Мт. 12:22–32; Лк. 11:14–23; 12:10)

²⁰Ісус вирушив додому, але знову там зібрався такий натовп, що Ісус і учні Його навіть попоїсти не могли. ²¹А рідні Ісуса, почувши про це, вийшли назустріч, щоб забрати Його, бо люди казали, що Він божевільний.

²²Книжники, які прийшли з Єрусалиму, казали: «В Нього вселився Вельзевул!» ²Він виганяє нечистих не інакше, як владою володаря демонів!» ²³Ісус погукав їх і заговорив до них притчами: «Як може сатана виганяти сатану? ²⁴Кожне царство, поділене міжусобною ворожнечею, гине. ²⁵Якщо брат повстане на брата, така родина не зможе вціліти. ²⁶І якщо сатана почне боротися сам із собою, то не вціліти йому, настане йому кінець.

²⁷Ясна річ, ніхто не зможе вдертися до хати дужого чоловіка й пограбувати його майно, якщо спершу не зв'язати господаря. ²⁸Тому кажу Я вам, чоловік може отримати прощення всіх своїх гріхів та блюзнірств, що він говорить проти Бога, ²⁹але той, хто поганить ім'я Духа Святого, не матиме прощення. Більше того, на ньому лежатиме вічний гріх». ³⁰Так відповів Ісус тим, хто казав, що Він був одержимий нечистим духом.

Ісусова родина (Мт. 12:46–50; Лк. 8:19–21)

³¹Прийшли до Ісуса Його мати й брати. Вони зупинилися надворі й попросили погукати Його. ³²Навколо Ісуса сиділо багато людей, тож вони сказали Йому: «Поглянь! Он мати, брати й сестри³ Твої чекають на Тебе зовні».

³³У відповідь Ісус сказав: «Хто є Моею матір'ю і братами Моїми?» ³⁴Він обвів поглядом усіх, хто сидів навколо Нього й повів далі: «Ось вони: Моя мати і брати Мої!» ³⁵Хто виконує волю Божу, той і є Моїм істинним братом, сестрою, і матір'ю».

² **3:22 Вельзевул** Одне з імен володаря демонів, нечистої сили.

³ **3:32 й сестри** У деяких давньогрецьких рукописах цих слів немає.

¹ **3:16–19 Зилот** Буквально «Кананаєан», з араміської мови це перекладається як «Ентузіаст».

Ісус навчає притчами (Мт. 13:1–9; Лк. 8:4–8)

4 ¹Одного разу, коли Ісус проповідував біля озера, навколо Нього зібрався величезний натовп. Тому Він увійшов у човен і сів там, а люди залишилися на березі. ²Він багато чого навчав їх, розмовляючи притчами.

³Він сказав: «Послухайте! Вийшов селянин і заходився сіяти. ⁴Коли він кинув на ріллю зерно, то деяке впало край дороги; налетіли птахи і склювали його. ⁵Інші зерна впали на кам'янистий ґрунт, де землі було мало. Вони швидко проросли, оскільки лежали неглибоко, ⁶та коли зійшло сонце, то обпекло паростки, і вони засохли, бо не мали глибокого коріння. ⁷Інші зерна впали серед теренів, що вигналися й задушили паростки, і ті не дали врожаю. ⁸Ще інше зерно впало на добру землю й проросло, і вродило у тридцяті, шістдесят та навіть у сто разів більше від посіяного». ⁹Потім Він додав: «Той, хто має вуха, нехай почує!»

Пояснення притчі про сіяча

(Мт. 13:10–17; Лк. 8:9–10)

¹⁰Коли натовп залишив Ісуса, то дванадцять апостолів та інші Його послідовники запитали Його про притчі. ^{11–12}І Він їм сказав: «Тільки вам дано знати таємниці Царства Божого, а для всіх інших вони скриваються в притчах:

бо вони дивилися, дивилися, але не бачили,

бо вони слухали, слухали, але не розуміли,

а інакше навернулися й були б прощені».

Ісаія 6:9–10

Пояснення притчі про сіяча

(Мт. 13:18–23; Лк. 8:11–15)

¹³Ісус сказав учням Своїм: «Хіба ви не зрозуміли цієї притчі? Якщо ви не зрозуміли цієї, як же ви зрозумієте інші притчі? ¹⁴Сіяч сіє Слово Боже в людях. ¹⁵Одні люди, як ті зерна при дорозі, де Слово посіяне. Як тільки вони чують його, з'являється сатана і віднімає посіане в них Слово.

¹⁶Інші люди, як зерна, посіяні у кам'янистий ґрунт: коли вони чують Слово, то одразу й з радістю сприймають його. ¹⁷Але вони не мають міцного коріння, і їх вистачає ненадовго. Коли починаються гоніння чи переслідування через Слово, вони швидко зрікаються своєї віри.

^{18–19}Зерно, що впало серед теренів — це ті, хто чують Слово, але щоденні турботи, спокуса багатства, та інші бажання душать Слово, і воно не дає плодів¹.

²⁰Ще інші — зерно, що було посіяне в добру землю. Це ті, хто чують Слово, приймають його і приносять щедрий врожай: у тридцяті, шістдесят та навіть у сто разів більший від посіяного».

Не приховуйте світла

(Лк. 8:16–18)

²¹І сказав їм Ісус: «Звичайно, ви заносите в приміщення світильник не для того, щоб поставити його під перевернуту посудину або під ліжку, а для того, щоб поставити його на підставку. ²²Адже немає нічого прихованого, що не відкрилося б, і немає нічого таємного, що не стане відомим. ²³Той, хто має вуха, нехай почує!» ²⁴І далі Він сказав: «Будьте уважні й обмірковуюте те, що ви чуєте. Господь Всевишній надасть вам розуміння згідно з тим, скільки розуміння в вас зараз є. Та будьте впевнені, Він надасть вам більше, ніж ви заслуговуєте. ²⁵Бо хто має розуміння, тому додасться ще більше, а хто не має, в того відніметься і той дріб'язок, що йому належить».

Про Царство Боже

²⁶Потім Ісус сказав: «Царство Боже подібно чоловіку, який висіває в землю зерно. ²⁷Чоловік спить чи прокидається, а у цей час зерно пускає пагони і росте днями й ночами — як, він навіть сам не знає. ²⁸Земля сама творить зерно: спершу стеблину, потім суцвіття, і нарешті — повен колос. ²⁹Коли збіжжя визрі-

¹ 4:18–19 не дає плодів Тут мається на увазі, що люди не слідуватимуть Волі Господній.

ває, чоловік негайно береться за серп, бо настали жнива».

Притча про гірчичне зерно

(Мт. 13:31–32, 34–35; Лк. 13:18–19)

³⁰Ісус мовив: «З чим порівняти Царство Боже? Яку притчу Мені розповісти? ³¹Царство Боже подібне до гірчичного зернятка. Воно є найменшою зерниною, яку у землю висівають. ³²Та коли воно пускає паросток і виростає, то стає найбільшою рослиною серед усієї городини з такими розлогими гілками, що навіть птахи можуть гніздитися в її затінку».

³³Багатьма притчами на зразок цієї Ісус доносив Слово до людей — стільки, скільки могли вони зрозуміти. ³⁴Ісус завжди говорив притчами до людей, але тільки тоді, коли учні Його залишалися самі, Він усе їм пояснював.

Ісус вгамовує бурю (Мт. 8:23–27; Лк. 8:22–25)

³⁵Увечері того дня Ісус сказав Своїм учням: «Нумо, перепливемо на інший берег озера!» ³⁶Вони залишили натовп й сіли у човен, де вже знаходився Ісус. Інші човни послідували за ними.

³⁷Та налетів штормовий вітер, хвилі перехлюпували через борт, й човен уже був майже повен води. ³⁸Але Ісус на кормі спав собі на подушці. Вони збудили Його й кажуть: «Вчителю, невже тобі байдуже, що ми гинемо?» ³⁹Тоді Ісус прокинувся і наказав вітру й хвилям: «Тихо! Заспокойтеся!» Тоді ж вітер вгамувався, і на озері запала велика тиша. ⁴⁰І звернувся Він до учнів Своїх: «Чого ви злякалися, маловіри?» ⁴¹Але вони були страшенно налякані й питали один одного: «Хто ж це Такий, що навіть вітер й води підкоряються Йому?»

Зцілення біснுவатого (Мт. 8:28–34; Лк. 8:26–39)

5 ¹І припливли вони на протилежний берег озера до землі Герасинської¹.

¹ **5:1 до землі Герасинської** У деяких древньогрецьких рукописах — «до землі Гергесинської» або «Гадаринської». Ця земля знаходилася на південному сході від Галілеї.

²Тільки-но Ісус зійшов з човна, як зустрів Йому з-за гробниць вийшов чоловік, одержимий нечистим духом. ^{3–4}Він жив серед гробниць, і ніхто не міг зв'язати його, навіть ланцюгами. Його часто заковували в кайдани та ланцюги, але він рвав ланцюги й трощив кайдани, і ніхто не міг угамувати його.

⁵Днями й ночами він никав між гробниць в горах, кричав і бив себе камінням.

^{6–7}Помітивши віддалік Ісуса, цей чоловік кинувся до Нього, упав долілиць перед Ним, а потім голосно закричав: «Що Тобі треба від мене, Ісусе, Сину Господа Всевишнього? Богом Тебе закликаю, не муч мене». ⁸Ісус звелів йому: «Вийди з чоловіка цього, нечистий дух!»

⁹Отже, Ісус запитав його: «Як тебе звати?» А той відповів: «Ім'я мені — Леґіон², бо багато нечистих духів вселилося в мене». ¹⁰Вони знову і знову благали Ісуса не виганяти їх із тієї землі. ¹¹Неподалік на узвишші паслося велике стадо свиней. ¹²Тож духи благали Ісуса: «Пошли нас у свиней, аби ми могли вселитися в них». ¹³Ісус дозволив їм. Тож нечисті духи вийшли з чоловіка і вселилися в свиней. Тоді стадо, в якому налічувалося близько двох тисяч голів, кинулося з крутого берега в озеро й потонуло.

¹⁴Коли свинопаси, які доглядали за стадом, побачили, що сталося, то побігли геть і розповіли про все по місту й околицях. І люди сходилися, щоб подивитися, що сталося. ¹⁵Вони прийшли до Ісуса й, побачивши того біснுவатого одягненим і при здоровому глузді, дуже злякалися. ¹⁶Хто бачив, розповіли людям, що трапилося з чоловіком, одержимим нечистими, та про свиней. ¹⁷І люди почали благати Ісуса залишити їхню землю.

¹⁸Коли Він сів у човен, чоловік, який був одержимий нечистим духом, благав Ісуса узяти його з Собою. ¹⁹Та

² **5:9 Леґіон** Частина в Римській армії, що налічувала 6000 воїнів.

Ісус відмовив йому, сказавши: «Іди до дому свого, до своїх людей і розкажи, що Господь зробив для тебе і як змілювався над тобою».

²⁰Тож він пішов і почав усім у Десятимісті розповідати, як багато Ісус зробив для нього. І всі були вражені тим.

Воскресіння дочки Яіра та зцілення хворої на кровотечу (Мт. 9:18–26; Лк. 8:40–56)

²¹Коли Ісус знову переправився на інший берег, великий натовп зібрався навколо Нього. ²²Туди ж, на берег озера, прийшов голова синагоги на ймення Яір. Побачивши Ісуса, він впав долілиць і ²³звернувся до Нього з благанням: «Донька моя помирає. Прошу тебе: прийди й поклади руки на неї, щоб зцілилася вона і живою зосталася».

²⁴Тож Ісус пішов з ним. І величезний натовп рушив за Ним, з усіх сторін щільно оточивши Його.

²⁵Серед них була жінка, яка вже дванадцять років страждала від кровотечі.

²⁶Від багатьох лікарів вона натерпілася. Вона витратила на лікування вже все, що мала, але ніякого полегшення не було, навпаки, ставало тільки гірше. ²⁷Вона чула про Ісуса і тепер підійшла до Нього в натовпі й торкнулася краю Його плаща. ²⁸Вона казала собі: «Якщо я доторкнуся хоча б до Його одягу, то одужаю». ²⁹Тієї ж миті кровотеча припинилася, й жінка відчула в тілі своєму, що хвороба залишила її.

³⁰Але Ісус одразу відчув, що сила вийшла з Нього. Він озирнувся до натовпу й запитав: «Хто торкнувся Мого одягу?» ³¹І учні Його відказали Йому: «Ти бачиш, який натовп зусібіч напірає на Тебе, а Ти запитуєш: „Хто доторкнувся до Мене?“» ³²Та Ісус і далі видивлявся, хто це зробив.

³³Тоді жінка перелякалася, бо знала, що сталося з нею, підійшла до Нього і, впавши долілиць, розповіла Йому всю правду. ³⁴Тоді Він мовив: «Дочко, віра твоя зцілила тебе! Йди з миром і більше ти не будеш страждати від своєї хвороби».

³⁵Поки Ісус ще говорив, чоловіки прийшли з дому Яіра й сказали йому: «Твоя дочка померла. Навіщо турбувати Учителя?» ³⁶Але до Ісуса долинули ці слова, й Він звернувся до голови синагоги: «Не бійся. Тільки вір».

³⁷Ісус нікому не дозволив заходити з Ним, крім Петра, Якова та Іоана, Якового брата. ³⁸Коли вони ввійшли до дому голови синагоги, то застали там метушню, плач і голосіння. ³⁹Ввійшовши, Ісус мовив до присутніх: «Навіщо плакати і голосити? Вона не померла, а просто спить». ⁴⁰Та люди почали насміхатися з Нього. Ісус випроводив усіх, а Сам узяв батька й матір дитини, а також трьох апостолів, які були з Ним, і ввійшов до кімнати, де лежало дівча.

⁴¹Ісус узяв її за руку й мовив: «*Та-літа, кум!*» — що означає: «Дівчинко, Я велю тобі, вставай!» ⁴²Дівча тут же підвелось й почало ходити по кімнаті (їй було дванадцять років). Батьки дівчинки були приголомшені тим великим дивом. ⁴³Ісус їм усім суворо наказав, щоб ніхто про це не довідався, а також звелів нагодувати дівча.

Ісус повертається до Свого рідного міста

(Мт. 13:53–58; Лк. 4:16–30)

6 ¹Залишивши те місце, Ісус вирушив до Свого рідного міста, й Його учні пішли за Ним. ²Коли настала субота, Ісус навчав у синагозі, та багато людей були здивовані, слухаючи Його. Дивуючись, вони говорили: «Звідки цей Чоловік володіє таким вченням, та мудрістю такою? Хто дав Йому силу, що дива такі підвладні рукам Його?» ³Хіба ж Він не тесляр, син Марії? Чи ж не Він брат Якова, Йосії, Юди й Симона? Чи не Його сестри ось тут серед нас?» Земляки не бажали сприймати Його.

⁴То Ісус мовив до них: «Немає пророка без пошани, хіба що в його рідному місті або серед родичів, або ж у своєму домі». ⁵І ніяке диво не міг Він там звершити, хіба що на кількох хворих поклав Він руки Свої, зціливши їх. ⁶Він був здивований невірою тих людей.

Тож пішов Він навколишніми селами, навчаючи народ.

Ісус виряджає Своїх апостолів

(Мт. 10:1, 5–15; Лк. 9:1–6)

⁷Ісус покликав дванадцять апостолів, та почав надсилати їх по двоє, наділивши їх владою виганяти нечистих духів.

⁸І наказав їм Ісус: «Нічого не беріть з собою в дорогу, крім палиці самої: ні хліба, ні торби, ні грошей. ⁹Взуйте сандалії, а вбрання візьміть тільки те, що на вас. ¹⁰І як зайдете до чиеїсь оселі, то вже і лишайтесь там, доки не покинете те місто.

¹¹А якщо десь вас не приймуть або не слухатимуть вашого слова, то залишіть те місто й обтрусіть порох з ніг ваших¹, як попередження проти тих людей». ¹²І пішли апостоли й почали проповідувати, щоб люди каялися в гріхах своїх. ¹³Багато демонів вони вигнали та багатьох недужих намащували оливою² і зціляли їх.

Ірод думає що Іоан Хреститель повстав із мертвих

(Мт. 14:1–12; Лк. 9:7–9)

¹⁴Цар Ірод почув про Ісуса, бо Його ім'я стало відоме повсюдно. Дехто казав: «Цей чоловік є Іоаном Хрестителем, який повстав із мертвих і тому має таку чудодійну силу». ¹⁵Інші стверджували: «То Ілля». А ще інші міркували: «То пророк, такий, які були в давні часи». ¹⁶Тож коли про все це почув Ірод, він сказав: «Іоан, якому я відтяв голову, повстав із мертвих».

Смерть Іоана Хрестителя

¹⁷Ірод сам віддав наказ схопити Іоана й кинути його до в'язниці. І зробив він це, щоб задовольнити Іродіаду, яка була дружиною Іродового брата Пилипа, але пізніше Ірод узяв з нею шлюб. ¹⁸Іоан попереджав Ірода: «Не годиться тобі брати за себе дружину брата свого». ^{19–20}Й Іродіада затаїла лють на Іоана й

¹ **6:11 обтрусіть порох з ніг ваших** Попередження. Це означало, що апостоли більш не бажали говорити з тими людьми.

² **6:13 оливою** У ті часи олива використовувалася як ліки.

хотіла вбити його. Але нічого вдіяти не могла, оскільки Ірод боявся Іоана, знаючи його як чоловіка праведного й святого, і оберігав його. Ірод завжди слухав Іоана з задоволенням, але водночас він відчував занепокоєння.

²¹Та от настав сприятливий день, коли на свій день народження Ірод запросив на обід своїх урядовців, воєначальників і найможновладніших людей Галилеї. ²²Дочка Іродіади прийшла на свято й дуже догодила своїм танком Іродові та його гостям. Тож цар звернувся до неї: «Приси все, що побажаєш. І я дам тобі». ²³І він поклявся їй: «Я дам тобі все, що попросиш, хоч півцарства!» ²⁴Та вийшла й запитала в матері: «Що мені попросити?» І мати навчила її сказати: «Дай мені голову Іоана Хрестителя на тарілці». ²⁵Дівчина тут же попрохала царя: «Будь ласка, подай мені зараз голову Іоана Хрестителя на тарілці».

²⁶Цар дуже засмутився, але вже дав обіцянку в присутності своїх гостей, й тому не хотів їй відмовити. ^{27–28}Тож він негайно послав солдата з наказом принести Іоанову голову. І той пішов та стяв голову Іоанову і приніс її на тарілці й віддав дівчині, а та віддала її своїй матері. ²⁹Коли Іоанові учні почули про те, вони прийшли й забрали його тіло та поклали у гробницю.

Ісус нагодував п'ять тисяч чоловік

(Мт. 14:13–21; Лк. 9:10–17; Ін. 6:1–14)

³⁰Всі апостоли повернулися до Ісуса й розповіли про все, що зробили, та чого людей вчили. ³¹Навколо завжди було повно людей, які снували туди й сюди, навіть поїсти не було можливості. Тож Ісус сказав апостолам: «Підемо зі Мною в тихе місце, де нам вдасться трохи відпочити».

³²От вони сіли в човен і попливли самі до безлюдного місця. ³³Але чимало людей помітили, як вони відпливали, і впізнали їх, та з усіх міст люди побігли берегом і дісталися до того місця раніше, ніж Ісус та апостоли. ³⁴Коли Ісус

вийшов із човна на берег і побачив великий натовп, то був сповнений жалю до цих людей, бо вони були, наче вівці без пастуха. І почав Ісус навчати їх.

³⁵День хилився до надвечір'я. Ісусові учні прийшли до Нього й сказали: «Це місце безлюдне, і вже досить пізно.

³⁶Відпусти людей, щоб вони змогли піти по довколишніх селах і хуторах, та придбати собі якоїсь їжі». ³⁷Та Ісус відповів апостолам: «Ви нагодуйте їх!» А вони кажуть: «Щоб придбати достатньо їжі для такої купи народу, треба щонайменше двісті динарів»¹. ³⁸Ісус запитав: «Скільки буханок хліба у вас є? Підійте подивіться». Вони подивилися й кажуть: «П'ять хлібин і дві рибини».

³⁹⁻⁴⁰Ісус наказав учням розсадити людей на зеленій траві групами по сто й по п'ятдесят чоловік. ⁴¹Взявши п'ять хлібин й дві рибини, Ісус підвів очі до неба й возніс хвалу Богові за їжу. Він розломив хліби і роздав їх Своїм учням, щоб вони нагодували народ. Так само розділив Він між ними усіма й дві рибини. ⁴²Всі люди поїли й наїлися, ⁴³а потім учні ще зібрали дванадцять кошиків із залишками їжі. ⁴⁴А тих, хто їли, було близько п'яти тисяч чоловіків.

Ісус іде по воді (Мт. 14:22–33; Ін. 6:16–21)

⁴⁵Одразу ж після цього Ісус звелів Своїм учням сісти в човен і плисти на інший берег озера, до Вefсаїди, а Сам залишився, щоб відпустити людей. ⁴⁶Відпустивши народ, Він пішов на гору помолитися. ⁴⁷Коли настав вечір, човен був на середині озера, а Ісус лишався один на суходолі. ⁴⁸⁻⁴⁹Ісус побачив, що човен віднесло досить далеко від берега, та Своїх учнів, які ледве веслували, бо вітер був зустрічний. Десь між третьюю та шостою ранку Ісус пішов до Своїх учнів, ступаючи по воді. І коли Він майже перегнав їх, учні побачили, що Він іде по воді, та вирішили, що то привід, й почали кричати. ⁵⁰Усі, хто

¹ **6:37 динар** Грошова одиниця, що приблизно дорівнювала денному заробітків робітника. Або ось інший переклад: «Нам усім треба цілий місяць працювати, щоб придбати хліб для цих людей».

побачив Його, були нажахані, але тієї ж миті Він заговорив до них. Ісус сказав: «Заспокойтеся! Це Я! Не бійтеся!»⁵¹⁻⁵²Коли Ісус сів до них у човен, то вітер вщух, а учні були здивовані, бо не зрозуміли ні цього чуда, ні того, що сталося з хлібами.

Зцілення недужих у землі Геннісаретській

(Мт. 14:34–36)

⁵³Перепливши озеро, Ісус та Його учні прибули до землі Геннісаретської. ⁵⁴Коли вони зійшли з човна, люди впізнали Ісуса. ⁵⁵Хоч би де люди почули, про прихід Ісуса, бігли по всіх околицях, щоб нести до Нього хворих на ліжках. ⁵⁶І куди б Він не йшов: по селах, містах, хуторах — скрізь на майдани виносили хворих, благаючи дозволити їм хоча б торкнутися краю Його одягу. І кожен, хто торкався, одужував.

Закон Божий — важливіший від правил людських

(Мт. 15:1–20)

7¹Дехто з фарисеїв та законників прийшли до Ісуса з Єрусалиму. ²Вони побачили деяких Ісусових учнів, які їли «нечистими» руками, тобто неомитими. ³Бо фарисеї і всі юдеї, дотримуючись традицій своїх пращурів, які не беруться до їжі, доки не омиють руки особливим, належним чином. ⁴А повернувшись із ринку, вони не вживають продуктів, поки не омиють їх особливим, належним чином. Існує й багато інших звичаїв, яких вони дотримуються: як то миття чаш, глеків, мідного посуду й лави².

⁵То ж фарисеї та законники запитали Ісуса: «Чому Твої учні не дотримуються звичаїв наших предків і вживають їжу, не помивши руки?» ⁶Ісус відповів їм:

«Правий був пророк Ісаїя, коли проочив про вас, лицемірів:

„Ці люди шанують Мене на словах, та їхні серця далеко від Мене.

⁷Пошана їхня до Мене — даремна, бо вчення їхне — то закони,

² **7:4 й лави** У деяких древньогрецьких перекладах цих слів немає.

придумані людьми». *Ісаія 29:13*

⁸Божу заповідь він зневажив, а людських звичаїв дотримуються.

⁹І далі вів Ісус: «У вас це спритно виходить: відкинути Закон Божий заради своїх власних звичаїв. ¹⁰Бо Мойсей заповідав: „Шануйте своїх батька й матір”¹. А також: „Хто злословить на батька чи матір, тому смерть має бути”². ¹¹⁻¹²Але ви навчаєте людей, що коли хтось скаже своїм батькові й матері: „Все, чим я можу вам допомогти, я віддам Богові” — то такий чоловік уже має право не піклуватися про батьків своїх. ¹³Через цей ваш звичай, який ви самі встановили, ви відкидаєте заповідь Господню. І ще багато подібного ви чините».

Що людину поганить?

¹⁴Ісус знову скликав до Себе народ і звернувся до нього: «Всі Мене послухайте і зрозумійте! ¹⁵Не існує нічого такого, що ввійшовши ззовні³ в людину, могло б опоганити⁴ її. Але заплямувати людину може тільки те, що виходить із неї. ¹⁶[Той, хто має вуха, нехай почує!]⁵

¹⁷Коли Ісус залишив натовп і ввійшов у дім, учні запитали Його про цю притчу. ¹⁸Він відповів: «Невже ви не зрозуміли? Невже не ясно, що людину не може заплямувати ніщо з того, що входить у неї ззовні? ¹⁹Бо їжа потрапляє не до серця, а до шлунку, і потім виходить геть». (Так Він проголосив будь-яку їжу чистою, або придатною для вживання).

²⁰Потім Ісус додав: «Людину поганить те, що виходить із неї. ²¹⁻²²Адже це зсередини, з людського серця виходять лихі думки та блуд, грабіжництво, вбивство, перелюб, жадність, злоба, брехня, непристойність, заздрість, наклеп, пиха й дурість. ²³Усе це зло йде зсередини й робить людину нечистою (перед Богом)».

¹ 7:10 Цитата приведена з книги Повт. Закону 5:16.

² 7:10 Цитата приведена з книги Повт. Закону 5:16.

³ 7:15 ввійшовши ззовні Або «ніяка їжа».

⁴ 7:15 опоганити Тобто зробити непридатною для Бога. Також див.: Мрк. 7:20.

⁵ 7:16 Деякі древньогрецькі рукописи цього речення не мають.

Ісус допомагає поганській дитині (Мт. 15:21–28)

²⁴Залишивши те місце, Ісус подався до околиць Тира. Він бажав, щоб ніхто не довідався про Його прихід, тож Він увійшов у дім, але так і не зміг утаїтись. ²⁵Одна жінка, в якій дочка була одержима нечистим, почула про Ісуса, прийшла і впала перед Ним на коліна. ²⁶Жінка не була єврейкою, а була родом з сирійської Фінікії. Вона благала Ісуса вигнати біса з її дочки.

²⁷Ісус сказав їй: «Не годиться забирати хліб у дітей і давати його собакам, по-перше дай дітям наїстися». ²⁸Та вона відповіла: «Так, Господи, але й собакам під столом перепадають крихти від того хліба, що діти їдять». ²⁹Тоді Ісус мовив до неї: «Це дуже добра відповідь, тож іди з миром; біс вийшов із твоєї дочки». ³⁰Жінка пішла додому й побачила, що дочка її лежить у ліжку, а біс і справді залишив її.

Зцілення глухого

³¹Ісус залишив околиці Тира й подався через Сидон до Галилейського озера через землі Десятимістя. ³²Там до Нього привели глухого чоловіка, який і говорив дуже погано й благали Ісуса покласти на нього руки. ³³Ісус відвів глухого вбік, подалі від натовпу, і вклав пальці в його вуха. Потім, сплюнувши, Ісус торкнувся його язика. ³⁴Тоді подивився на небо, глибоко зігхнув і сказав глухому: «*Еффата!*» (Тобто: «Відкрийся!»)

³⁵І тієї ж миті вуха глухого відкрилися, і язик його розв'язався, і він почав говорити виразно. ³⁶Ісус наказав усім присутнім нікому про це не розповідати. Але чим суворіше Він наказував, тим більше вони розголошували. ³⁷Всі були дуже вражені й казали: «Він все робить добре: навіть глухим повертає слух, а німим дарує новий голос».

Дивовижне нагодування чотирьох тисяч чоловік

(Мт. 15:32–39)

8 ¹Іншого разу, коли знову зібрався великий натовп біля Ісуса, а їсти було нічого, Він покликав Своїх учнів

і сказав їм: ²«Мене обирає жаль до цих людей, бо вони зі Мною вже три дні й тепер не мають що їсти. ³Мені не варто відпускати їх додому голодних, бо вони заслабнуть по дорозі до дому, адже дехто з них прийшов дуже здалеку».
⁴Учні відповіли Йому: «Хіба у цьому віддаленому місці знайдеш достатньо хліба, аби нагодувати стільки людей?»
⁵Ісус запитав їх: «Скільки у вас є хлібин?» Ті відповіли: «Сім».

⁶Ісус звелів людям посідати на землю. Тоді Він узяв сім хлібин, віддав подяку Богу, а потім розломив хліб й почав роздавати його Своїм учням, аби ті нагодували народ. І вони роздали хліб людям. ⁷Вони також мали кілька дрібних рибин. Ісус віддав подяку й звелів учням роздати рибу. ⁸Люди їли, поки не наїлися, а опісля учні збрали сім кошиків, повних залишків їжі. ⁹І було тих, хто їли, чотири тисячі чоловіків, а тому Ісус відпустив їх. ¹⁰Опісля Ісус сів у човен разом з учнями Своїми й поплив до землі Далманутської.

Ісус викриває фарисеїв (Мт. 16:1–4; Лк. 11:16, 29)

¹¹Фарисеї підійшли до Ісуса, й почали розпитуватися в Нього, та, бажаючи випробувати Його, попросили здійснити їм диво, як знамення від Господа. ¹²Глибоко зітхнувши, Ісус відповів: «Чому ви вимагаєте від Мене знамення? Істинно кажу вам: ніякого знамення не буде здійснено, аби вам щось довести».
¹³Після того Ісус залишив їх і, повернувшись в човен, поплив до іншого берега озера.

Учні не розуміють Ісуса (Мт. 16:5–12)

¹⁴Тут з'ясувалося, що учні Його забули взяти з собою хліб, і в човні не було нічого, крім однієї буханки. ¹⁵Тоді Ісус остеріг їх: «Глядіть, остерігайтеся закваски фарисейської та Іродової». ¹⁶Учні почали обговорювати це між собою, міркуючи: «Можливо, Він це сказав, бо ми взагалі не маємо хліба».

¹⁷Знаючи, про що учні говорять, Ісус спитав: «Навіщо ви говорите один од-

ному, що ви не взяли з собою хліба? Невже й досі ви нічого не бачите й не розумієте? Невже ж розум ваш потьмарився? ¹⁸Ви маєте очі — то не вже не бачите? Маєте вуха — не вже не чуєте? Чи не пам'ятаєте, ¹⁹що коли Я розломив п'ять хлібів для п'яти тисяч ідців, скільки кошиків із залишками ви збрали?»

«Дванадцять», — відказали вони.

²⁰«А коли Я розломив сім хлібин, що нагодували чотири тисячі чоловік, скільки кошиків збрали ви тоді?»

«Сім», — відповіли вони.

²¹Ісус запитав їх: «Якщо ви все пам'ятаєте, чому ж й досі ви нічого не зрозуміли?»

Зцілення сліпого у Вефсаїді

²²Коли Ісус та Його учні прийшли до Вефсаїди, люди привели до Ісуса сліпого й благали доторкнутися до нього. ²³Він узяв сліпого за руку й повів його за село. Там, послинивши йому очі, Ісус поклав руки на нього й запитав: «Ти щось бачиш?» ²⁴Чоловік кинув погляд навкруги і відповів: «Я бачу людей. Вони подібні до дерев, що походжають собі». ²⁵Ісус знову поклав руки на повіки сліпого і той широко розплющив очі. Зір йому відновився, й він чітко побачив усе навколо. ²⁶Тоді Ісус відпустив його додому, застерігши: «Не заходь до Вефсаїди».

Петро називає Ісуса Христом

(Мт. 16:13–20; Лк. 9:18–21)

²⁷Ісус і Його учні подалися до поселень довкола Кесарії Пиліпової. Й по дорозі Він запитав учнів: «Що кажуть люди — хто Я?» ²⁸Ті відповіли: «Одні кажуть, що Ти — Іоан Хреститель, інші — Ілля, а дехто вважає, що Ти — один з пророків». ²⁹Тоді Ісус запитав їх: «А ви як думаєте, хто Я такий?» І відповів Йому Петро: «Ти — Христос». ³⁰Тоді Ісус суворо застеріг Своїх учнів нікому не казати, хто Він такий.

Христос говорить про Свою смерть

(Мт. 16:21–28; Лк. 9:22–27)

³¹І почав Ісус навчати послідовників Своїх: «Син Людський мусить пройти через багато страждань. Його мають відцуратися старійшини, головні священники та книжники. Його мусять вбити, але на третій день Він воскресне». ³²Ісус сказав їм про це відкрито, нічого не приховуючи. Петро відвів Ісуса вбік і почав картати Його. ³³Та Ісус обернувся, поглянув на учнів Своїх і з докором сказав Петрові: «Відступись від Мене, сатано!¹ Не про Боже ти думаєш, а про людське».

³⁴Потім, покликавши до Себе народ та послідовників Своїх, Ісус сказав: «Якщо хтось бажає йти за Мною, той мусить зректися себе², узяти на себе хрест свій і рушати за Мною. ³⁵Той, хто прагне врятувати життя своє, загубить його, але ж хто віддасть життя за Мене й за Добру Звістку, врятує його.

³⁶Яка користь людині від того, що вона здобуде весь світ, але занастить душу свою? ³⁷Бо що може людина віддати, щоб викупити свою душу? Нічого!³⁸Якщо ж хтось із-поміж цього зрадливого й грішного покоління буде соромитися Мене й Мого вчення, то і Син Людський посоромиться³ його, коли явиться у славі Свого Батька, з Ангелами святими».

9 ¹І сказав їм Ісус: «Істинно кажу вам: дехто з присутніх тут не спізнають смерті, доки не побачать Царство Боже в усієї сили».

Ісус розмовляє з Мойсеєм та Іллею

(Мт. 17:1–13; Лк. 9:28–36)

²Шість днів по тому Ісус узяв Петра, Якова та Іоана й вирушив з ними трьома на високу гору, щоб побути там з ними на самоті. І там Він преобразився в них на очах, ³а вбрання Його стало сліпучо

¹ **8:33 сатана** У цьому випадку, це слово використовується у значенні «ворог». Ісус має на увазі, що Петро говорить подібно дияволу.

² **8:34 зректися себе** Або «зректися себе та своїх бажань».

³ **8:38 Син Людський посоромиться** Або «Я посоромлюся».

білим — ніяка прала не могла б його так відблиту. ⁴Тоді раптом Мойсей та Ілля явилися їм і почали розмовляти з Ісусом.

⁵І, звернувшись до Ісуса, Петро сказав: «Учителю, як добре, що ми тут! Дозволь нам поставимо тут три намети⁴: один для Тебе, один для Мойсея, і один для Іллі». ⁶Петро не знав, що сказати, бо вони були налякани.

⁷Тоді з неба спустилася хмара й огорнула їх тінню. І голос долинув із хмари: «Це Мій Улюблений Син. Слухайтесь Його!»⁸Та підвівши очі, учні побачили, що більше з ними нікого немає, крім Самого Ісуса.

⁹Коли вони сходили з гори, Ісус наказав їм: «Не кажіть нікому про те, що бачили, аж доки Син Людський не воскресне з мертвих». ¹⁰Учні добре те затамили, тільки міркували між собою, що то означає «воскреснути з мертвих». ¹¹Вони запитали Ісуса: «Чому книжники стверджують, ніби першим мусить прийти Ілля?»⁵ ¹²На те Ісус їм відповів: «Це так, Ілля мусить першим прийти і все впорядкувати. Але чи не написано про Сина Людського у Святому Писанні, що Він прийме багато мук і буде зневажений?»¹³Та Я кажу вам, що Ілля вже прийшов, але люди вчинили з ним усе те погане, що хотіли, як і було написано про нього у Святому Писанні».

Ісус цілія хлопчика, одержимого нечистим духом

(Мт. 17:14–20; Лк. 9:37–43)

¹⁴Коли Ісус, Петро, Яків та Іоан повернулися до інших учнів, то побачили, що великий натовп зібрався навколо них, і книжники сперечаються з ними. ¹⁵Побачивши Ісуса, всі були здивовані й побігли назустріч, щоб привітати Його. ¹⁶Ісус запитав: «Про що ви з ними сперечалися?»⁷ ¹⁷І один з-поміж натовпу відповів: «Я привів до Тебе свого сина. Він одержимий нечистим духом, і цей дух не дає

⁴ **9:5 намети** Це те ж саме слово, що вживається у словосполученні «святий намет». Можливо, що ці намети були для поклоніння Богу.

⁵ **9:11 мусить прийти Ілля** Див.: Мал. 4:5–6.

йому розмовляти.¹⁸ Як ухопить його, то кидає об землю. На устах піна виступає, він скрегоче зубами, дерев'яніє. Я просив учнів Твоїх вигнати нечистого, але вони не змогли».

¹⁹І мовив Ісус у відповідь: «О роде невірний! Скільки ж ще часу Мені бути з вами? Скільки ж Мені вас терпіти? Приведіть хлопчика до Мене!»²⁰Тільки-но побачивши Його, нечистий так затряс хлопця, що той упав додолу, і почав качатися по землі, й піна виступила на устах його.²¹Ісус запитав його батька: «Як давно з ним таке?» Батько відповів: «З дитинства.²²Багато разів він кидав мого сина в огонь або воду, щоб убити його. Якщо Ти можеш щось зробити, змилуйся, допоможи нам».²³Ісус промовив: «Чому ти сказав: „Якщо можеш?“ — Бо немає нічого неможливого для того, хто вірує».²⁴Тієї ж миті батько вигукнув: «Але ж я вірую! Укріпи віру мою!»

²⁵Побачивши, що натовп оточує їх, Ісус заговорив суворо до нечистого духа: «Ти, дух глухий і німий, наказую тобі вийти з цього хлопця й ніколи більше не входити в нього!»²⁶Нечистий дух заверещав, затрусив хлопця в жаклих конвульсіях і вийшов з нього. Було схоже на те, що хлопець помер, отож багато хто з людей казали, що він мертвий.²⁷Але ж Ісус узяв хлопця за руку, підняв його й поставив на ноги.

²⁸Коли Ісус повернувся до помешкання, учні запитали Його на самоті: «Чому ми не змогли вигнати нечистого?»²⁹Та Він відповів їм, мовивши: «Цей рід можна вигнати лише молитвою і постом¹».

Ісус говорить про Свою смерть

(Мт. 17:22–23; Лк. 9:43–45)

^{30–31}Ісус та Його учні пішли звідти подорожувати Галилеєю. Він не бажав, щоби про те хтось знав, бо Він хотів навчати послідовників Своїх. Ісус казав їм: «Сина Людського буде віддано до рук

людей, які вб'ють Його, але через три дні після смерті Він воскресне».

³²Однак учні Його не розуміли цих слів, а перепитати Ісуса боялися.

Хто є самим великим у Царстві Небеснім

(Мт. 18:1–5; Лк. 9:46–48)

³³В Капернаумі, зайшовши до однієї з хатин, Ісус запитав Своїх учнів: «Про що ви сперечалися дорогою?»³⁴На те вони змовчали, бо по дорозі сперечалися, хто з них є найвеличнішим.³⁵Тоді Ісус сів і гукнув усіх дванадцятьох і мовив до них: «Хто хоче бути першим, хай буде останнім, хай буде слугою всім».³⁶Він узяв дитину, поставив її перед ними і, обійнявши, сказав Своїм учням: ³⁷«Хто приймає одного з тих малих дітей в ім'я Мое, той приймає і Мене, а хто приймає Мене, той приймає й Того, Хто послав Мене».

Хто не проти нас — той з нами (Лк. 9:49–50)

³⁸Іоан сказав Ісусу: «Вчителю, ми бачили чоловіка, який виганяв нечистого іменем Твоїм. Ми намагалися зупинити його, оскільки він не є одним із нас».³⁹Та Ісус промовив: «Не зупиняйте його, бо той, хто творить диво в ім'я Мое, невдовзі вже не зможе лихословити Мене».⁴⁰Хто не проти нас — той за нас.⁴¹Кожний, хто допоможе вам чим-небудь, хоч би напоївши вас водою через те, що ви належите до Христа, то істинно кажу вам — той напевне одержить винагороду свою».

Ісусові застороги проти гріха (Мт. 18:6–9; Лк. 17:1–2)

⁴²«Та якщо хтось введе в гріх одного з малих оцих, які вірують в Мене, то краще було б для нього, щоб почепили йому на шию жорно і втопили в морі.⁴³Якщо рука твоя примушує тебе на гріх, відітни її. Краще ввійти у вічне життя калікою, ніж мати обидві руки, та потрапити у пекло незгасне,⁴⁴[де черви не вмирають, і вогонь пече незгасний]².

⁴⁵Якщо нога твоя примушує тебе грі-

¹ 9:29 і постом У деяких древньогрецьких рукописах цих слів немає.

² 9:44 У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

шити, відітні її. Краще увійти у вічне життя кульгавим, ніж із двома ногами бути кинутим до пекла. ⁴⁶[де черви не вмирають, і вогонь пече незгасний]¹. ⁴⁷Якщо око твоє примушує тебе на гріх, виколи його. Краще однооком увійти у Царство Боже, аніж з обома очима бути ввергнутим у пекло, де ⁴⁸черви не вмирають, і вогонь пече незгасний. ⁴⁹Бо кожен буде просолений та кожна пожертва буде просолена вогнем².

⁵⁰Сіль — то добра річ. Але якщо вона втратить солоність, як її знову такою зробити? Майте сіль у собі й живіть у злагоді одне з одним».

Ісус говорить про розлучення (Мт. 19:1–12)

10 ¹І пішовши звідти, Ісус прийшов до країни юдейської та землі по той бік Йордану. І знову натовп зібрався навколо Нього, тож навчав Він людей за звичаєм Своім. ²Підійшли до Ісуса кілька фарисеїв і, випробовуючи, запитали Його: «Чи дозволено чоловікові розлучитися з дружиною своєю?» ³Ісус відповів: «Що вам Мойсей заповідав?» ⁴Вони кажуть: «Мойсей заповів, що чоловік може розлучитися з жінкою, давши їй розвідного листа»³.

⁵Ісус на те відповів: «Мойсей дозволив вам розлучатися з жінкою через упертість сердець ваших. ⁶Від самого початку створення світу, Господь „створив людей чоловіком і жінкою”⁴. ⁷Ось чому „чоловік покине своїх батька та матір і з’єднається з дружиною своєю. ⁸І стануть вони єдиною людиною”⁵, і більше не буде їх двоє, а буде одна плоть. ⁹Отож ніхто не роз’єднає тих, кого Бог з’єднав разом». ¹⁰Коли вони були в домі, учні знову запитали Його про це. ¹¹І Він сказав їм: «Хто розлучається зі своєю

¹ 9:46 У деяких дореченнях рукописів цього вірша немає.

² 9:49 та... вогнем У деяких дореченнях рукописів цього речення немає. У часи Старого Заповіту ізраїльтяни поспали жертви сіллю. У цьому вірші це може означати, що послідовники Ісуса пройдуть через випробування стражданнями, а також вони мають принести себе у жертву Господу.

³ 10:4 розвідного листа Див.: Повт. Закону 24:1.

⁴ 10:6 Цитата приведена з книги Бут. 1:27; 5:2.

⁵ 10:8 Цитата приведена з книги Бут. 2:24.

дружиною й одружується з іншою жінкою, той грішить і чинить перелюб. ¹²І якщо жінка розлучається з чоловіком своїм і бере шлюб з іншим, також й сама чинить перелюб».

Ісус благословляє дітей (Мт. 19:13–15; Лк. 18:15–17)

¹³Люди привели до Ісуса малих дітей, аби Він, поклавши на них руки, благословив їх. Але учні Його почали дорікати їм. ¹⁴Коли Ісус побачив це, то розгнівався й сказав: «Пустіть дітей до Мене і не зупиняйте їх, бо Царство Боже належить таким, як вони.

¹⁵Істинно кажу вам: хто не приймає Царство Боже так же щиро, як мала дитина, той ніколи в нього не ввійде».

¹⁶Ісус пригорнув дітей, поклав на них руки і благословив їх.

Ісус розмовляє з багатим чоловіком

(Мт. 19:16–30; Лк. 18:18–30)

¹⁷Коли Ісус вирушив у путь, до Нього підбіг один чоловік і, упавши на коліна, запитав: «Вчителю Добрий, що мушу я робити, аби успадкувати вічне життя?»

¹⁸На те Ісус йому сказав: «Чому ти називаєш Мене Добрим? Ніхто не є добрим, крім Самого Бога. ¹⁹Тобі відомі заповіді: „Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не бреш, не чини кривди, шануй батька й матір своїх”⁶».

²⁰Той відповів: «З юності я дотримуюся цих заповідей». ²¹Ісус подивився на чоловіка, сповнений любові до нього, сказав: «Одного тобі бракує: піди й продай усе, що маєш, а що вторгуєш, роздай бідним. І тоді матимеш ти багатство на Небі. Тоді приходи і слідуй за Мною».

²²Той чоловік глибоко засмутився, бо був він дуже багатий. ²³Ісус подивився на Своїх учнів й мовив до них: «Тяжко буде багатому увійти в Царство Боже!»

²⁴Учні були здивовані Його словами, та Ісус повторив: «Діти мої, як важко увійти в Царство Боже! ²⁵Легше верблюдові пройти крізь голчане вушко,

⁶ 10:19 Цитата приведена з книг Вих. 20:12–16 та Повт. Закону 5:16–20.

ніж багатому ввійти в Царство Боже». ²⁶Учні були ще дужче вражені і казали один одному: «То хто ж тоді може бути спасений?» ²⁷Подивившись на них, Ісус відповів: «Це неможливо для людей, але не для Бога, бо для Нього немає нічого неможливого».

²⁸Тоді Петро промовив до Ісуса: «Поглянь! Ми залишили все й пішли за Тобою!» ²⁹⁻³⁰Тоді Ісус сказав: «Істинно кажу вам: кожний, хто залишив хату свою, братів, сестер, матір, батька, дітей або господарство своє заради імені Мого та Євангелія, ще в цьому житті одержить у сто разів більше помешкань, братів, сестер, матерів, дітей і ланів, так само, як і переслідувань, а також — нагороду вічного життя в прийдешні часи. ³¹Багато з тих, хто сьогодні перші, стануть останніми, а останні — першими».

Ісус говорить про Свою смерть і воскресіння

(Мт. 20:17–19; Лк. 18:31–34)

³²Сталося це по дорозі до Єрусалиму. Ісус шов попереду. Його учні були збентежені, а ті, котрі йшли позаду, відчували страх. Знову Ісус відкликав дванадцятьох і почав розповідати їм про те, що має статися з Ним в Єрусалимі: ³³⁻³⁴«Ми йдемо до Єрусалиму. Там Сина Людського буде віддано до рук головних священників та книжників. Вони засудять Його на смерть і віддадуть поганам. Ті збиткуватимуться з Нього, плюватимуть на Нього й битимуть Його батогами, а потім вб'ють. Але через три дні Він воскресне з мертвих».

Прохання синів Зеведеєвих (Мт. 20:20–28)

³⁵Яків та Іоан, сини Зеведеєві, підійшли до Ісуса й кажуть: «Учителю, ми хочемо, щоб Ти зробив для нас те, про що ми попросимо Тебе». ³⁶Ісус запитав їх: «Що ж ви бажаєте, щоб Я зробив для вас?» ³⁷А вони кажуть: «Дозволь нам розділити з Тобою велику славу Твою: дозволь одному з нас сидіти по праву руку від Тебе, а другому — по ліву».

³⁸Ісус відповів: «Ви не знаєте, про що просите! Чи зможете ви випити

чашу¹ страждань, яку Я випити маю, і прийняти таке хрещення², яке Я приймаю?» ³⁹⁻⁴⁰Вони відповіли: «Так, ми зможемо». Тоді Ісус сказав їм: «Істинно кажу вам, ви вип'єте з чаші, яку Я питиму, і приймете таке хрещення, яке Я приймаю, але кому сидіти від Мене праворуч чи ліворуч — те не Мені вирішувати. Господь приготував ці місця для обранців Своїх».

⁴¹Почувши це, інші десять учнів розгнівалися на Якова та Іоана. ⁴²Тоді Ісус покликав їх до Себе і сказав: «Ви знаєте, що погани обирають правителів, які люблять показувати владу свою над людьми, а їхні намісники гноблять народ. ⁴³⁻⁴⁴Але ж не так має бути між вами:

хто хоче бути великим, хай стане слугою для вас;
хто хоче стати першим серед вас, хай буде рабом для всіх.

⁴⁵Бо навіть Син Людський прийшов не для того, щоб Йому служили, а щоб Самому служити іншим й віддати життя Своє як викуп за багатьох».

Зцілення сліпого (Мт. 20:29–34; Лк. 18:35–43)

⁴⁶Опісля прийшли вони до Єрихона, а коли Ісус виходив з того міста в супроводі Своїх учнів та великого натовпу, при дорозі сидів сліпий жебрак Вартимей, син Тимеїв. ⁴⁷Почувши, що Ісус із Назарета проходить повз, він заукав: «Ісусе, Сину Давидів, змилуйся наді мною!» ⁴⁸Багато людей почали докоряти йому, щоб він замовк. Але він гукав ще голосніше: «Сину Давидів, змилуйся наді мною!»

⁴⁹Тоді Ісус зупинився й сказав: «Підведіть його до Мене!» Люди покликали сліпого, кажучи: «Радій! Підведися, бо

¹ **10:38 випити чашу** Символ страждань. Ісус використовує метафору «пити з чаші», в значенні «прийняти страждання», які Йому необхідно буде пройти. Також див.: Мк. 10:39.

² **10:38 хрещення** Хрещення, у більшості випадків, означає «знаходитися під водою» або «занурювати під воду», тут має особливе значення — бути «похованим у стражданнях». Також див.: вірш 39.

Ісус кличе тебе». ⁵⁰Сліпий, скинувши верхню одежину, швидко підвівся й підійшов до Ісуса. ⁵¹Христос запитав його: «Що ти хочеш, щоб Я зробив для тебе?» Жебрак сказав: «Учителю, я знову хочу бачити». ⁵²Тоді Він промовив: «Іди! Твоя віра врятувала¹ тебе». І тієї ж миті жебрак прозрів і подався вслід за Ісусом по дорозі.

Ісус в'їжджає до Єрусалиму як Цар

(Мт. 21:1–11; Лк. 19:28–40; Ін. 12:12–19)

11 ^{1–2}Коли Ісус і Його учні наблизилися до Єрусалиму, вони зупинилися у містах Ветфагія та Віфанія, що біля Оливної гори. Тоді Він відіслав двох Своїх учнів з такими словами: «Ідіть у це місто, що перед вами. Тільки-но ви ввійдете туди, то одразу ж знайдете там припнутого віслючка, на якому ніхто ще не їздив.: Відв'яжіть його й приведіть сюди. ³А якщо хтось запитає вас: „Для чого ви відв'яжете його?“ — то ви мусите відповісти: „Віслючок потрібен Господу, але Він незабаром пришле його сюди”».

⁴Отож учні пішли до села й, знайшовши віслючка, припнутого до дверей на вулиці, відв'язали його. ⁵Дехто з людей, які стояли там, запитали їх: «Що ви робите? Навіщо віслючка відв'яжете?» ⁶Та учні відповіли, як Ісус їх навчив, тож люди дозволили їм забрати віслючка. ⁷Привівши віслючка до Ісуса, вони поклали на нього свій одяг, а Ісус сів на нього верхи.

⁸Багато хто з людей стелили на дорозі свій одяг, а інші — зелене віття, зрізане в лузі. ⁹Люди в натовпі, які йшли попереду й позаду Нього, вигукували:

«Осанна!² Благословенний Той,

Хто приходить в ім'я Господнє!

Псалми 118:25–26

¹⁰ Благословенне царство батька нашого Давида!

¹ **10:52** врятувала Або «зцілила».

² **11:9** Осанна Гебрейське слово, яке вживалося, коли люди молили Господа про допомогу. Можливо, у цьому випадку, воно несе значення поваги та пошани Господу або Його Месії.

Осанна Богу в небесах!»

¹¹Увійшовши до Єрусалиму, Ісус ступив у храм і оглянув усе навколо. Але оскільки було вже пізно, Він вирушив із дванадцятьма апостолами до Віфанії.

Ісус проклинає фігове дерево (Мт. 21:18–19)

¹²Наступного дня, коли Ісус вирушав з Віфанії, Він дуже зголоднів. ¹³Побачивши ряснолисте фігове дерево, Він підійшов подивитися, чи не знайдеться на ньому плодів. Та наблизившись, Ісус не побачив на дереві нічого, крім самого листя, оскільки була не та пора, коли родить фігове дерево. ¹⁴Тоді ж Ісус промовив до дерева: «Нехай же повік більше ніхто не їсть плодів твоїх!» Та учні Його те чули.

Ісус у храмі (Мт. 21:12–17; Лк. 19:45–48; Ін. 2:13–22)

¹⁵У Єрусалимі Ісус зайшов у двір храму, і почав виганяти звідти усіх, хто щось там продавав або купував. Він перевертав столи мініял та лави тих, хто продавав голубів. ¹⁶І не дозволяв нікому нічого проносити через храм. ¹⁷Потім Ісус почав навчати людей, промовляючи: «У Святому Писанні сказано: „Мій храм буде домом молитви для всіх народів”³, а ви перетворили його на розбійницьке кубло!»⁴ ¹⁸Головні священики та книжники почули те й почали обмірковувати, як убити Ісуса, бо боялися Його, адже весь народ був вражений Його наукою.

¹⁹Як настав вечір, Ісус і Його учні подалися з міста.

Сила молитви (Мт. 21:20–22)

²⁰Вранці, йдучи повз фігове дерево, учні побачили, що воно геть висохло від самого кореня. ²¹Петро згадав про дерево і сказав Ісусу: «Вчителю, поглянь! Те дерево, що Ти прокляв, геть усохло».

²²Ісус відповів на те: «Майте віру в Бога.

²³Істинно кажу вам: якщо скажете цій горі: „Зруш з місця і впади в море!” І якщо матимете віру і не сумніватиметесь, то воно неодмінно збудеть-

³ **11:17** Цитата приведена з книги Іс. 56:7.

⁴ **11:17** Цитата приведена з книги Єр. 7:11.

ся. ²⁴Ось чому Я й кажу вам: чого б не просили ви у молитві, вірте, що ви все це вже одержали, й тоді усе це стане вашим. ²⁵Коли молитесь, прощайте тим, проти кого щось погане маєте, щоб і Отець ваш на небесах міг простити вам гріхи ваші. ²⁶[Але якщо ви не прощаєте, то й Отець Небесний не простить вам гріхів ваших»].¹

Звідки влада в Ісуса (Мт. 21:23–27; Лк. 20:1–8)

^{27–28}Повернувшись знову до Єрусалиму, Ісус прийшов до двору храму. До Нього підійшли головні священики, книжники й старійшини і запитали: «Скажи нам, чиею владою Ти все це робиш? Хто дав Тобі владу таку?» ²⁹У відповідь Ісус сказав: «Я також хочу поставити вам запитання, і якщо ви дасте Мені відповідь, тоді й Я скажу вам, чиею владою Я все це роблю. ³⁰Іоанове хрещення прийшло від Господа чи від людей? Відповідайте ж Мені».

³¹Юдейські лідери почали радитися поміж собою, що відповісти, міркуючи: «Якщо ми скажемо: „Від Господа“ — то Він питає: „Чому ж тоді ви не повірили Іоану?“ ³²А якщо скажемо: „Від людей“ — то народ розгнівається на нас». (Вони боялися людей, адже народ вважав, що Іоан був справді пророком). ³³Тож вони відповіли Ісусові: «Ми не знаємо, звідки прийшло Іоанове хрещення». Тоді Ісус мовив до них: «Отож і Я вам не скажу, чиею владою Я це все роблю».

Бог посилає Свого Сина (Мт. 21:33–46; Лк. 20:9–19)

12 Ісус, навчаючи народ, розповів таку притчу: «Один чоловік посадив виноградник. Навколо нього поставив огорожу, викопав яму для чавильні й звів башту. Потім здав виноградник в оренду та й поїхав собі мандрувати. ²Як настала пора, він послав слугу до виноградарів, щоб одержати свою частку врожаю. ³Але орендарі схопили його, побили й відіслали ні з чим. ⁴Тоді

господар послав іншого слугу, але виноградарі тому розбили голову й безсоромно з нього познущалися. ⁵Господар послав третього, але цього орендарі вбили. Знову й знову він посилав слуг, а виноградарі кого з них били, а кого й убивали.

⁶З ним лишився тільки улюблений син його. Тож зрештою господар послав сина свого, міркуючи: «Вони неодмінно поважатимуть сина мого!» ⁷Але ж орендарі сказали одне одному: «Це спадкоємець! Давайте вб'ємо його, то й спадщина буде наша!» ⁸Тож вони схопили сина господаря, викинули його з виноградника і вбили.

⁹То що тепер власникові виноградника діяти з ними? Він піде та вб'є тих орендарів, а виноградник здасть в оренду іншим. ¹⁰Хіба не читали ви у Святому Писанні:

„Той камінь, що будівельники відкинули,
став наріжним каменем.

¹¹ Так Господь зробив,
та дивовижно це для нас”».

Псалми 118:22–23

¹²Почувши цю притчу, головні священики й книжники зрозуміли, що Ісус говорить саме про них, та почали вигадувати, як би схопити Його, але побоювалися народу. Тож вони залишили Ісуса та й пішли собі геть.

Цезареві — цезарево, а Богові — Боже

(Мт. 22:15–22; Лк. 20:20–26)

¹³Згодом, юдейські лідери підслали до Ісуса декого з фарисеїв та іродіанців, аби зловити Його на слові. ¹⁴Ті підійшли до Ісуса й сказали: «Вчителю, ми знаємо, що Ти — чоловік чесний, і не зважаєш на те, хто і що про Тебе подумає, бо не дивишся на чин та звання людей. Ти правдиво наставляєш на шлях Божий. Тож скажи нам, чи справедливо сплачувати податки цезареві, чи ні? Мусимо ми платити їх, чи ні?»

¹⁵Їхні підступні наміри були відомі Ісусові, тож Він на те відповів: «Навіщо ви перевіряєте Мене, аби зловити

¹ 11:26 У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

Мене на слові? Принесіть динар, щоб Я міг подивитися на нього». ¹⁶Коли вони принесли динар, Ісус запитав: «Хто тут зображений й чие ім'я викарбоване на монеті?» Вони відповіли: «Цезарево». ¹⁷Тоді Ісус і каже: «Тож віддайте цезарю цезарево, а Богу — Боже». Почувши таку відповідь, вивідники були вражені.

Саддукеї намагаються зловити Ісуса на слові

(Мт. 22:23–33; Лк. 20:27–40)

¹⁸Згодом, декілька саддукеїв (вони стверджують, буцімто ніякого воскресіння з мертвих не буде взагалі) прийшли до Ісуса й спитали Його: ¹⁹«Вчителю, Мойсей заповів нам: „Якщо чоловік помре бездітний, то його брат мусить взяти шлюб з жінкою померлого і народити з нею дітей, аби продовжити рід свого брата”¹. ²⁰От було собі семеро братів. Перший одружився і скоро помер, не залишивши дітей. ²¹Тож другий брат узяв шлюб із тією жінкою та також помер бездітним. Те ж саме трапилося й з третім братом. ²²Усі семеро мали шлюб з тією жінкою, але всі вони померли, не залишивши дітей. Останньою померла жінка. ²³Отже, в майбутньому житті, після воскресіння з мертвих, чиєю дружиною вона буде, адже всі семеро мали шлюб з тією жінкою?»

²⁴Ісус відповів їм: «Звісно, причиною вашої помилки є те, що ви не знаєте ні Святого Писання, ані сили Божої. ²⁵Адже, коли люди повстануть із мертвих, вони не одружатимуться, ані заміж виходитимуть. Вони будуть подібні до Ангелів Небесних. ²⁶А щодо воскресіння з мертвих, то хіба не читали ви в книзі Мойсеевій, де йдеться про палаючий кущ?² Бог сказав Мойсееві: „Я — Бог Авраама, Бог Ісаака і Бог Якова”³. ²⁷Тобто Господь є Богом живих, а не мертвих. Тож усі вони — живі. Саме тому ви, саддукеї, глибоко помиляєтесь».

¹ 12:19 Якщо... брата Див.: Повт. Закону 25:5–6.

² 12:26 палаючий кущ Див.: Вих. 3:1–12.

³ 12:26 Цитата приведена з книги Вих. 3:6.

Яка заповідь найважливіша?

(Мт. 22:34–40; Лк. 10:25–28)

²⁸Один із книжників, наблизившись до Ісуса, слухав, як Він розмовляв з саддукеями, та фарисеями. Побачивши, як добре Ісус відповідав, книжник запитав Його: «Вчителю, яка заповідь Закону є найважливішою?» ²⁹Ісус відповів: «Ось найважливіша заповідь: „Слухай, Ізраїлю! Всевишній Господь наш — єдиний Бог. ³⁰Тож любіть Господа Бога свого всім серцем, усією душею, всім розумом і силою своєю”⁴. ³¹Друга за важливістю заповідь така: „Любіть ближнього⁵ свого, як себе самого”⁶. Немає важливішої заповіді, ніж оці дві».

³²І книжник погодився: «Добре сказано, Вчителю. Ти маєш слухність, кажучи: Господь Всевишній — єдиний Бог, і немає іншого, крім Нього. ³³Кожен мусить любити Його всім серцем, усім розумінням і силою своєю, а також любити ближнього свого, як себе самого, — усе те є багато важливішим за всі підношення й жертви».

³⁴Почувши таку мудру відповідь, Ісус сказав книжникові: «Ти недалекий від Царства Божого». І відтоді ніхто не наважувався Ісуса про щось питати.

Чи є Христос Сином Давидовим або Сином Божим?

(Мт. 22:41–46; Лк. 20:41–44)

³⁵Навчаючи у храмі, Ісус говорив: «Чому книжники стверджують, що Христос — Син Давидів?³⁶ Адже сам Давид, якого надихнув Дух Святий, казав:

„Господь Бог мовив до Господа мого:
Сядь по праву руку від Мене,
доки не покладу Я ворогів Твоїх
до ніг Твоїх”⁷. Псалми 110:1

³⁷Тобто сам Давид називав Христа „Господом” своїм. То як же Він може бути Сином Давидовим?»

Та величезний натовп слухав Ісуса з задоволенням.

⁴ 12:30 Цитата приведена з книги Повт. Закону 6:4–5.

⁵ 12:31 ближнього Або «інших». Див.: Лк. 10:25–37, де Ісус говорить, що це стосується усіх, хто потребує допомоги.

⁶ 12:31 Цитата приведена з книги Лев. 19:18.

⁷ 12:36 покладу... Твоїх Або «підкорю Твоїй владі».

Ісус звинувачує книжників

(Мт. 23:1–36; Лк. 20:45–47)

^{38–39}Ісус продовжував навчати народ, кажучи: «Стережіться книжників: вони люблять похвалити в довгому вбранні, виглядаючи важливо. Вони полюбують, щоб їх шанобливо вітали на базарах, й щоб у них були найповажніші місця в синагогах і найпочесніші місця на бенкетах. ⁴⁰А самі вони обирають вдів і виживають їх із їхніх осель, а потім моляться довго напоказ, щоб виглядати щирими. Господь покарає їх найтяжче».

Істинна жертва (Лк. 21:1–4)

⁴¹Ісус сів біля жертовної скриньки у храмі й почав стежити, як люди кладуть гроші до скарбнички. Й чимало багатіїв залишали там значні суми. ⁴²Аж ось підійшла бідна вдова й поклала дві дрібні мідні монети. ⁴³Тоді Ісус зібрав Своїх учнів і сказав їм: «Істинно кажу вам, що ця бідна вдова пожертвувала більше, ніж усі інші люди. ⁴⁴Адже всі вони давали від лишка свого, а вона, бідна, віддала все, що мала на прожиття».

Ісус передвікає руйнування Єрусалимського храму

(Мт. 24:1–44; Лк. 21:5–33)

13 ¹Коли Ісус виходив з подвір'я храму, один з учнів Його сказав: «Вчителю, поглянь, які дивовижні будівлі, з якого чудового каміння вони збудовані!» ²Та Ісус йому відповів: «Ти бачиш ці величні споруди? У майбутньому, каменя на камені тут не залишиться — все буде зруйноване» ¹.

³Згодом, коли Ісус знаходився на Оливній горі, навпроти храму, Петро, Яків, Іоан та Андрій наодинці спитали Його: ⁴«Скажи нам, коли це трапиться? І яке буде знамення того, що все це вже близьке до здійснення?»

⁵У відповідь Ісус мовив до них: «Стережіться, щоб ніхто вас не обдурив. ⁶Бо чимало прийде людей, які користуватимуться іменем Моїм, кажучи: „Я — Той

¹ **13:2** **все... зруйноване** Або «всі вони будуть скинуті додолу».

Самий» ² — і багатьох вони обдурять. ⁷Як почуєте ви відлуння близьких боїв, та дізнаєтеся про віддаленні битви, не лякайтеся; це неодмінно має статися, але це ще не кінець. ⁸Народ повстане проти народу, а царство — проти царства. Прийде голод, й землетруси траплятимуться в різних кінцях світу. Та все це буде лише початком мук і страждань, то лише перші перейми, на зразок тих, що жінка має під час пологів».

Ісус попереджає апостолів про переслідування

(Мт. 10:16–20; Лк. 21:12–17)

⁹«Стережіться за самих себе! За те, що ви йшли за Мною, люди арештовуватимуть вас й кидатимуть до суддів, битимуть у синагогах. Вас поведуть до царів та правителів через ім'я Мое, але ж все це дасть вам можливість свідчити про Мене. ¹⁰Але спершу Добру Звістку треба донести до всіх народів. ¹¹Коли ж вас заарештують і поведуть до суду, не варто наперед турбуватися про те, що й казати. Бог дасть вам, що сказати у той час, бо то говоритимете не ви, а Дух Святий промовлятиме вашими устами.

¹²Брат видасть брата на смерть, а батьки віддадуть дітей своїх. Діти повстануть проти батьків своїх і віддадуть їх на смерть. ¹³І ненавидітимуть вас усі за те, що ви йшли за Мною, але той, хто витерпить усе до кінця, врятується.

¹⁴Коли ви побачите „гидоту спустошення” ³, що запанує там, де бути їй не слід (читач має зрозуміти, про що йдеться) ⁴, ті, хто лишатимуться в Юдеї на той час, змушені будуть рятувати життя, тікаючи в гори. ^{15–16}Вони мусять тікати не гаячи часу: хто сидітиме на даху своєї оселі, не повинен спускати по свої пожитки, а хто працюватиме в полі, тому не слід забігати додому по вбрання своє. ¹⁷Найтяжче буде в ті дні вагітним жінкам та матерям із немовлятами на руках! ¹⁸Моліться, аби хоч не

² **13:6** **Я — Той Самий** Або «Я — Христос». Див.: Мт. 24:5, а також словник «Христос».

³ **13:14** **гидоту спустошення** Див.: Дан. 9:27; 11:31; 12:11.

⁴ **13:14** **читач... йдеться** Автор натякає на зруйнування Єрусалиму римською армією. Див.: Лк. 21:20.

взимку те трапилося, ¹⁹бо то буде такий жаж, якого світ не бачив від самого свого початку, коли Бог створив його. Та у всі прийдешні часи ніколи більше такого не буде. ²⁰І якби не Божа воля скоротити ті жахливі дні, то жоден не врятувався б. Господь скоротив дні ті тільки заради обранців Своїх.

²¹І якщо у ті дні хтось скаже вам: „Дивіться! Ось Христос!“ — або — „Ось Він!“ Не вірте тому. ²²Бо чимало лжехристів та лжепророків з'явиться тоді. Вони показуватимуть знамення й творитимуть дива ¹, намагаючись обдурити обраних Господом, якщо це можливо. ²³То ж стережіться! Я попередив вас заздалегідь.

²⁴В ті дні, після часу лиха,
сонце затьмариться,
і місяць перестане світити,

²⁵зірки впадуть з небес,
а всі небесні тіла зміняться².

²⁶І тоді народи побачать Сина Людського, Який йтиме у хмарах, з великою силою та славою. ²⁷І пошле Він Ангелів Своїх, аби зібрали вони всіх обраних людей з усіх кінців світу.

²⁸Навчіться мудрості слухаючи притчу про фігове дерево: як тільки на ньому з'являється тендітне гілля й розбруньковується молоде листя, ви знаєте, що літо вже близько. ²⁹Так само й ви, коли побачите всі ці події, про які Я що вам щойно казав, знайте: час настає, він уже на порозі. ³⁰Істинно кажу вам: усе це станеться ще за життя цього покоління. ³¹Навіть якщо небо і земля знищені будуть, слова Мої не зникнуть ніколи».

Тільки Господу відому, коли настане час

(Мт. 13:36–40; Лк. 17:26–30, 34–36)

³²«Коли той день і та година настануть, про те невідомо нікому: ні Ангелам Небесним, ані Синові, — лише один Отець знає. ³³Пильнуйте! Будьте насторожі! Бо вам не відомо, коли час настане.

³⁴Все це подібно чоловікові, який

вирушає в мандрівку і залишає слугам доручення: кожному в залежності від його обов'язків, а воротареві наказує пильнувати. ³⁵Так і ви мусите пильнувати, оскільки не знаєте, коли господар маєтку повернеться: увечері, опівночі, з першими півнями чи вранці. ³⁶Якщо він з'явиться зненацька, не дайте йому знайти вас сонним. ³⁷Тож що кажу вам, те й усім кажу: „Будьте напоготові!“ »

Задум убити Ісуса (Мт. 26:1–5; Лк. 22:1–2; Ін. 11:45–53)

14 ¹То було якраз за два дні до Пасхи та свята Прісних Хлібів. Головні священики та книжники все шукали спосіб, як би обманом і таємно від народу, схопити та вбити Ісуса. ²Вони говорили між собою: «Тільки це не можна робити на свята, бо народ може збунтуватись».

Помазання Ісуса (Мт. 26:6–13; Ін. 12:1–8)

³Коли Ісус був у Віфанії та сидів за столом у домі Симона прокаженого, до Нього підійшла жінка з алебастровим глечиком, наповненим надзвичайно дорогими пахощами з нарду. Вона відкрила посудину й почала лити олію Ісусові на голову. ⁴Побачивши це, деякі з учнів дуже розсердилися й загомоніли поміж собою: «Навіщо таке марнотратство? ⁵Це мирро можна було б дорого продати. Це принесло б більше трьохсот динарів³, які можна було б роздати бідним». Учні продовжували докоряти її, кажучи, що негідне вдіяла вона.

⁶Та Ісус сказав: «Облиште її. Навіщо ви докоряєте цій жінці? Вона зробила добре діло для Мене. ⁷Адже бідні завжди будуть з вами⁴, то й допомагати їм ви зможете, коли схочете, а Я — ні. ⁸Вона зробила, що змогла. Помазавши запашною олією Мое тіло, вона приготувала Мене до похорону. ⁹Істинно кажу вам: відтепер хоч би де проповідувалась у світі Євангелія, люди завжди будуть згадувати про те, що зробила ця жінка».

¹ **13:22 Вони... дива** Тут «знамення й дива створенні силою сатани».

² **13:25** Див.: Іс. 13:10, 34:4.

³ **14:5 триста динарів** Ця сума дорівнювала середньорічній платні робітника.

⁴ **14:7 будуть з вами** Див.: Повт. Закону 15:11.

Юдина зрада (Мт. 26:14–16; Лк. 22:3–6)

¹⁰Один з дванадцятьох апостолів, який звався Юдою Іскаріотом, прийшов до головних священників і почав говорити з ними про те, як він може допомогти їм заарештувати Ісуса. ¹¹Ті дуже зрадили, почувши його, й пообіцяли добре заплатити йому за це. Тож Юда почав шукати слушної нагоди, аби видати їм Ісуса.

Тамна вечеря Ісуса з Його учнями

(Мт. 26:17–25; Лк. 22:7–14, 21–23; Ін. 13:21–30)

¹²Першого дня свята Прісних Хлібів, коли за звичаєм належало приносити в жертву Пасхальне ягня, Ісусові учні запитали Його: «Де б Ти хотів, щоб ми приготували Тобі Пасхальну вечерю?»

^{13–14}Ісус послав двох Своїх учнів, сказавши: «Ідіть у місто, там ви зустрінете чоловіка, який нестиме глечик з водою. Ідіть за ним до тієї оселі, куди він зайде, та скажіть господареві цього дому, що Вчитель питає: „Де кімната для гостей, в котрій Я їстиму Пасхальну вечерю зі Своїми учнями?“ ¹⁵Та той чоловік приведе вас у велику вмебльовану кімнату нагорі. Там і приготуйте нам усе для вечері». ¹⁶Отож учні пішли до міста, і все сталося так, як Він казав їм. Там вони і приготували Пасхальну вечерю.

¹⁷Коли настав вечір, Ісус із дванадцятьма апостолами прийшов до тієї оселі. ¹⁸І коли вони їли за столом, Ісус сказав: «Істинно кажу вам: один із вас, хто тут зараз їсть зі Мною, зрадить Мене».

¹⁹Всі учні дуже засмутилися й почали питати Його: «Напевне, це не я?»

²⁰Ісус відказав їм: «Так, це один із вас. Той, хто опустив хліб в чашу разом зі Мною і зрадить Мене. ²¹Син Людський прийме страждання, як і було написано про Нього в Святому Писанні. Та горе тому, хто видасть Сина Людського на смерть! Краще б йому було зовсім не народжуватися».

Вечеря Господня

(Мт. 26:26–30; Лк. 22:15–20; 1 Кор. 11:23–25)

²²За вечерю Ісус узяв хлібину, та, віддавши дяку Господу, благословив її. Після того Він розломив хліб і роздав Своїм учням зі словами: «Візьміть хліб цей і їжте його. Це тіло Моє». ²³Потім узяв Він чашу й подякувавши Богові, подав цю чашу учням Своїм, і всі пили з неї. ²⁴І сказав Ісус: «Це кров Моя, що за сновує Новий Заповіт Божий для людей Його і що пролетиться на користь багатьох народів. ²⁵Істинно кажу вам, що Я не питиму більш від плоду лози виноградної аж до того дня, коли питиму молоде вино в Царстві Божому».

²⁶І заспівавши хвальну пісню Богові, вони вирушили на Оливну гору.

Ісус говорить Своїм учням, що вони полишать Його

(Мт. 26:31–35; Лк. 22:31–34; Ін. 13:36–38)

²⁷Тоді Ісус сказав учням Своїм: «Усі ви втратите віру свою. Кажу так, бо написано у Святому Писанні:

„Як ударю пастуха,
то й вівці порозбігаються”.

Захарія 13:7

²⁸Але коли Я воскресну з мертвих, то піду до Галилеї та дістануся того міста раніше за вас».

²⁹Але ж Петро відповів: «Навіть якщо всі втратять віру в Тебе, я ніколи не втрачу!» ³⁰Тоді Ісус мовив йому: «Істинно кажу тобі: цієї ж ночі, ще до того, як двічі проспівает півень, ти тричі зречешся Мене» ¹. ³¹Та Петро й далі вперто наполягав: «Навіть якщо я маю мерти разом з Тобою, я ніколи не зречуся». І всі інші учні мовили те ж саме.

Ісус молиться на самоті (Мт. 26:36–46; Лк. 22:39–46)

³²Ісус та Його учні прийшли до місцевості, що називалася Гефсиманією. І сказав Він учням Своїм: «Посидьте тут, поки Я помолюся». ³³Він узяв з собою Петра, Якова та Іоана. Ісус почав тужити й журитися, ³⁴говорючи учням Своїм: «Душа Моя переповнена смертельної

¹ 14:30 ти... Мене Або «ти трічі скажеш, що не знаєш Мене».

скорботи. Зостаньтесь тут і пильнуйте». ³⁵І відійшовши трохи подалі, Він упав долілиць і почав молитися, щоб, якщо це можливо, обминула Його лиха година. ³⁶І молив Він: «Авва¹, Отче, все підвладне тобі. Хай обмине Мене ця чаша² страждань. Але хай збудеться не те, чого Я хочу, а те, чого Ти бажаєш».

³⁷Повернувшись до Своїх учнів, Ісус побачив, що вони сплять. І звернувся тоді Ісус до Петра: «Симоне, чому ти спиш? Хіба ж не міг ти лише однієї години не спати? ³⁸Не спи́ть і моли́ться, щоб не піддатися спокусам, бо дух ваш прагне, а тіло — немічне». ³⁹І знову відійшов Він і молився про те ж саме. ⁴⁰Коли Ісус повернувся до учнів, то знову побачив, що вони сплять, бо повіки їхні поважчали. Знічені, вони не знали, що їм сказати. ⁴¹І підійшов Він утретє й сказав їм: «Ви все ще спите та відпочиваєте? Досить. Час настав, коли Сина Людського віддадуть до рук грішників. ⁴²Вставайте! Ходімо! Дивіться, ось зрадник Мій наближається!»

Арешт Ісуса (Мт. 26:47–56; Лк. 22:47–53; Ін. 18:3–12)

⁴³Поки Ісус це казав, з'явився Юда, один з дванадцятьох апостолів, а з ним разом і великий натовп з мечами та палицями. Цих людей послали головні священники, книжники та старійшини.

⁴⁴Юда³ пообіцяв подати їм знак, кажучи: «Той, кого я поцілую, і є Ісус. Заарештуйте Його і візьміть під варту». ⁴⁵Тож він підійшов до Ісуса й, сказавши: «Вчителю» — поцілував Його. ⁴⁶Тоді деякі чоловіки з натовпу схопили Ісуса і взяли Його під варту. ⁴⁷Один із тих, хто стояв поруч із Ним, вихопив свого меча і, вдаривши слугу первосвященника, відтяв йому вухо.

⁴⁸Тоді Ісус звернувся до натовпу зі словами: «Ви прийшли, щоб схопити Мене, як розбійника, з мечами та пали-

цями. ⁴⁹Я ж щодня був з вами у храмі, навчаючи людей, та ви не заарештували Мене. Однак все це сталося, щоб збулося все, що було написано у Святому Писанні». ⁵⁰Тоді всі учні залишили Його і повтікали геть.

^{51–52}Серед Ісусових послідовників був один юнак, одягнений у лляну ряднину на голе тіло. Його також намагалися схопити, але він кинув ту ряднину і втік голий.

Ісус перед Синедріоном

(Мт. 26:57–68; Лк. 22:54–55, 63–71; Ін. 18:13–14, 19–24)

⁵³Ті люди, які схопили Ісуса, відвели Його до хати первосвященника, у якого зібралися головні священники, старійшини та книжники. ⁵⁴А Петро, тримаючись віддалік, йшов за Ісусом аж до самого помешкання первосвященника Каяфи. Увійшовши до подвір'я, Петро сів там разом із охоронцями, гріючись біля багаття.

⁵⁵Головні священники й весь Синедріон намагалися вишукати свідчення проти Ісуса, щоб засудити Його на смерть, але нічого знайти не могли. ⁵⁶Хоча і багато людей лжесвідчили проти Нього, але всі ті свідчення не збігалися одне з одним. ⁵⁷Деякі з присутніх вставали й зводили наклепи на Ісуса, кажучи: ⁵⁸«Ми самі чули, як Він говорив: „Я зруйную цей храм рукотворний і за три дні відбудую інший, нерукотворний”». ⁵⁹Але й в цьому їхні свідчення не узгоджувалися одне з другим. ⁶⁰Тоді первосвященик встав перед присутніми і запитав Ісуса: «Чому Ти не відповідаєш? Скажи нам, чи є правдою всі оті звинувачення, що ці люди свідчать проти Тебе?»

⁶¹Та Ісус мовчав, і нічого не відповідав. Тоді первосвященик знову запитав Його: «Ти Христос, Син Благословенного Бога?» ⁶²Ісус відповів: «Так, Я — Син Господа Всевишнього! Та в майбутньому, побачите ви Сина Людського, Який сидітиме праворуч від Всемогутнього Бога. І наблизатиметься Він в хмарах небесних». ⁶³Почувши це,

¹ **14:36 Авва** Слово, яким ізраїльські діти зверталися до батька.

² **14:36 чаша** Символ страждань. Ісус використовує метафору «пити з чаші», в значенні «прийняти страждання», які йому необхідно буде пройти.

³ **14:44 Юда** Буквально «Той, хто зрадив Ісуса».

первосвященик у гніві роздер на собі одяг і сказав: «Він зневажає Бога! Ні-яких свідчень нам більше не треба!»⁶⁴ Ви всі чули, як Він ганьбить Всевишнього. Що скажете на це?» І всі вони визначили, що Ісус винен і заслуговує на смерть.

⁶⁵Деякі з людей почали пловати на Нього; вони затулили Ісусу очі й били Його кулаками, кажучи: «Доведи ж нам що Ти пророк¹, назви того із нас, хто вдарив Тебе!» Тоді охоронці відвели Ісуса осторонь й почали бити Його.

Петро зрікається Ісуса

(Мт. 26:69–75; Лк. 22:56–62; Ін. 18:15–18, 25–27)

^{66–67}Як раз у той час, коли Петро був на подвір'ї, туди прийшла одна зі служниць первосвященика. Побачивши Петра, який грівся біля вогнища, вона пильно подивилася на нього й сказала: «Ти також був з Ісусом, Тим, що з Назарету».

⁶⁸Та Петро заперечив, сказавши: «Я не знаю і не розумію, про що ти говориш!» Сказавши це, він подався до виходу з подвір'я, та тієї ж миті проспівав півень².⁶⁹ Але та дівчина-служниця, яка побачила його, знову почала говорити всім, хто там стояв: «Цей чоловік — один із учнів Христових!»

⁷⁰І знову Петро заперечив цьому. Але негайно люди, які стояли осторонь, сказали Петрові: «Безперечно, ти один із них, адже ти також з Галилеї».

⁷¹Петро почав божитися та присягати: «Клянуся Господом Всевишнім, Я не знаю Цього Чоловіка, про Якого ви говорите!»⁷² І тієї ж миті вдруге проспівав півень. І згадав Петро, про що Ісус казав йому: «Ти тричі зречешся Мене ще до того, як двічі проспівася півень». І він гірко заридав.

Суд у Понтія Пилата

(Мт. 27:1–2, 11–14; Лк. 23:1–5; Ін. 18:28–38)

15¹Вранці наступного дня головні священники разом зі старійшинами, книжниками й з усім Синедріоном

¹ 14:65 пророк За Писанням, пророк знав те, що було приховано від інших людей.

² 14:68 та... півень У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

надумали, що робити з Ісусом. Вони зв'язали Його й повели до прокуратора, щоб передати Ісуса до рук Пилата. І запитав Пилат Ісуса: «Ти — Цар Юдейський?» На що Ісус відповів: «Так, це Я. Але ж ти сам це сказав».³ А головні священники почали звинувачувати Ісуса в багатьох злочинах.⁴ І знову Пилат запитав Його: «Хіба ж Ти не чуєш усі ці звинувачення проти Себе? Чому ж Ти не відповідаєш?»⁵ Але Ісус і слова не відповів на жодне із звинувачень. І це дуже здивувало Пилата.

Пилат намагається звільнити Ісуса

(Мт. 27:15–31; Лк. 23:13–25; Ін. 18:39–19:16)

⁶Кожного року, під час Пасхи, Пилат за звичаєм відпускав на волю одного з приречених злочинців, за якого просив народ.⁷ У той час, серед ув'язнених злочинців був чоловік на ім'я Варавва, який, разом з іншими бунтівниками, був винний у вбивствах.⁸ Як завжди, прийшли люди до Пилата й просили звільнити одного з в'язнів, як він, зазвичай, робив для них.

⁹І запитав їх Пилат: «Чи хочете ви, щоб я відпустив для вас Царя Юдейського?»¹⁰ Пилат знав, що головні священники віддали Ісуса прокуратору, тільки тому, що заздрили Йому.¹¹ Але головні священники умовили натовп просити Пилата відпустити Варавву замість Ісуса.

¹²Та Пилат знову звернувся до них: «Що ж мені робити з тим Чоловіком, Якого ви називаєте Царем Юдейським?»¹³ У відповідь натовп загукав: «Розп'яти Його!»¹⁴ «За що? — запитав Пилат. — Який на Ньому злочин?» Тоді всі ще дужче загорлали: «Нехай Його розпнуть на хресті!»¹⁵ Пилат хотів догодити юрбі то й відпустив Варавву, а Ісуса наказав побити батогами, та опісля віддав Його на розп'яття.

¹⁶Пилатові воїни відвели Ісуса до палацу, де був правитель (преторії), і там зібрався цілий відділ³ солдат.¹⁷ Вони наділи на Ісуса багряницю, а на голову

³ 15:16 відділ Приблизно 500–600 чоловік.

Йому сплели терновий вінок.¹⁸ І почали вони вітати Ісуса: «Вітаємо Тебе, Царю Юдейський!»¹⁹ І били Його цпнком по голові, й плювали на Нього. При тому солдати падали на коліна, глузливо вклоняючись Ісусові як цареві.²⁰ А як скінчили вони знущатися й насміхатися з Ісуса, то зняли з Нього багрянницю й, вбравши Ісуса у Його власний одяг, повели на розп'яття.

Срата (Мт. 27:32–44; Лк. 23:26–39; Ін. 19:17–19)

²¹Саме у той час, по дорозі до міста, повертаючись з поля, йшов Симон кириєнинин (він був батьком Олександра і Руфа). Тож воїни примусили його нести хрест, що призначався для Ісуса.²² Коли ж вони прийшли до місця, що називалося Голгофа (це означає «Лобне місце»),²³ то дали Ісусові випити вина, змішаного з миррою, та Він не став його пити.²⁴ Розпі'явши Ісуса, воїни, кидаючи жереб, поділили між собою Його вбрання, кому що дістанеться.

²⁵Була дев'ята година ранку, коли розпі'яли Ісуса.²⁶ На хресті, над головою Ісуса, солдати прибили дощечку, на якій було написане офіційне звинувачення: «ЦАР ЮДЕЙСЬКИЙ». ²⁷Разом із Ісусом були розпі'яті ще двоє злочинців: один праворуч, а другий ліворуч від Нього.²⁸ [І збулося сказане у Святому Писанні: «Його тримали між злочинців»]¹.

²⁹Проходячи повз, люди ображали Ісуса й, хитаючи головами, промовляли: «Ти ж нахвалюєшся геть зруйнувати храм і відбудувати знов його за три дні.³⁰ Тож зійди з хреста і врятуй хоча б Себе Самого!»³¹ Головні священники й книжники також насміхалися з Ісуса, кажучи: «Він рятував інших, а Себе Самого врятувати не може!³² Якщо Він насправді є Христос, Цар ізраїльський, то нехай Він зараз зійде з хреста. Побачивши це, ми пересвідчимось й повіримо в Нього». І навіть двоє злочинців, що були розпі'яті разом з Ісусом, і ті також лихословили проти Нього.

¹ 15:28 У деяких древньогрецьких рукописах цього вірша немає.

Смерть Ісуса (Мт. 27:45–56; Лк. 23:44–49;

Ін. 19:28–30)

³³Опівдні темрява настала на всій землі, і було так аж до третьої години.³⁴ А о третій Ісус голосно закричав: «Елої, Елої, лама савахтани?»² Що в перекладі означає: «Боже Мій, Боже Мій, навіщо Ти Мене покинув?»² ³⁵Деякі з людей, які стояли поруч, почули це й заговорили між собою: «Послухайте, Він кличе Іллю»³. ³⁶Один чоловік побіг, намочив губку оцтом і, настромивши її на тростину, дав Ісусові питися. А потім і каже: «Заждіть! Зараз побачимо, чи прийде Ілля та зніме Його з хреста». ³⁷Після того Ісус голосно скрикнув і помер.

³⁸Тієї ж миті завіса в храмі розірвалася навпіл: від верху й до самого низу.³⁹ Коли центуріон, який стояв поблизу, побачив, що трапилося коли Ісус помер, то промовив: «Цей Чоловік справді був Сином Божим!»

⁴⁰Кілька жінок спостерігали здалеку за всім, що трапилося. Серед них були Марія Магдалена, Марія, мати Якова молодшого та Йосипа, і Саломія.⁴¹ Вони супроводжували Ісуса в Галилеї й піклувалися про Нього. Було там також і багато інших жінок, які прийшли за Ним до Єрусалиму.

Похорон Ісуса (Мт. 27:57–61; Лк. 23:50–56;

Ін. 19:38–42)

^{42–43}Настав вечір. І оскільки це був день приготувань (день перед суботою), то Йосип з Ариматеї, сповнений хоробрості, пішов до Пилата й попросив віддати йому тіло Ісусове. Він був поважним членом ради юдейської, який також чекав на прихід Царства Господнього.⁴⁴ Коли Пилат дізнався про смерть Ісуса, він був дуже здивований, що це трапилося так скоро, тож він покликав центуріона й запитав його, чи це було дійсно правдою.⁴⁵ Вислухавши доповідь центуріона, він звелів віддати тіло Ісусове Йосипові.

² 15:34 Цитата приведена з книги Пс. 22:1.

³ 15:35 Він кличе Іллю Або «Боже Мій». Слово «Елої» гебрейською мовою або «Елої» араміїською, звучало як ім'я «Ілля». Він був відомим пророком приблизно 850 року до Р. Х.

⁴⁶Йосип придбав лляне полотно й, знявши тіло Ісусове з хреста, загорнув Його в полотно й поклав до гробниці, що була висічена у скелі. Потім він прикотив величезний камінь і загнув ним вхід до склепу. ⁴⁷Марія Магдалена та Марія, Йосипова мати, бачили, де було поховано Ісуса.

Звістка про Ісусове воскресіння

(Мт. 28:1–8; Лк. 24:1–12; Ін. 20:1–10)

16 ¹Коли минула субота, Марія Магдалена, Марія, мати Якова, й Саломія придбали пахощів, аби намастити тіло Ісусове. ²Рано-вранці, тільки-но зійшло сонце, в перший день тижня¹, вони прийшли до гробниці, де було поховано Ісуса. ³І сказали жінки одна одній: «Хто ж нам відкотить від входу той величезний камінь?»

⁴Коли вони наблизившись до склепу, то помітили, що той величезний камінь, який загнув вхід до гробниці, було відкочено вбік. ⁵Ввійшовши до склепу, жінки побачили, що праворуч сидить молодий чоловік, убраний в білу одежку. Тож вони були дуже налякані. ⁶Тоді він мовив до них: «Не бійтеся! Ви шукаєте Ісуса з Назарета, який був розп'ятий на хресті. Однак Його тут зараз немає, бо Він воскрес із мертвих! Огляньте те місце, де Він лежав! ⁷Тож йдіть негайно до Його учнів і Петра та й скажіть їм: „Він прийде в Галилею раніше за вас. Там ви знайдете Його, як Він вам і обіцяв”».

⁸Тоді жінки вийшли звітти й побігли геть від гробниці, приголомшені й охоплені страхом. І, нажахані, вони нікому нічого не сказали. [Але згодом вони розповіли про все, що наказав Ісус Петру та усім іншим апостолам. Після того Сам Ісус відіслав їх в усі кінці світу, аби донести до людей Святе Послання, яке не згине ніколи — всі люди матимуть спасіння вічне]².

¹ 16:2 Рано-вранці... тижня В Ізраїлі тиждень починався з неділі.

² 16:8 Але згодом... вічне У деяких дrevньогрецьких рукописах продовження цього вірша немає.

Ісус являється Марії Магдалені та своїм учням

(Мт. 28:9–10; Ін. 20:11–18; Лк. 24:13–35)

⁹Після Свого воскресіння, рано-вранці першого дня тижня Ісус, насамперед, з'явився Марії Магдалені, з якої Він вигнав сімох нечистих. ¹⁰Побачивши Ісуса, Марія одразу ж пішла й розповіла про це Його учням, які тужили й ридали за Ним. ¹¹Почувши, що Ісус живий, і що вона бачила Його, учні не повірили їй.

¹²Пізніше Ісус у іншій постаті з'явився двом учням Своїм, коли ті йшли по дорозі поза містом. ¹³Вони повернулися й розповіли про все іншим, але ніхто не повірив їм.

Ісус являється своїм апостолам

(Мт. 28:16–20; Лк. 24:36–49; Ін. 20:19–23; Дії 1:6–8)

¹⁴Згодом Ісус з'явився і одинадцятьом апостолам, коли вони обідали. Ісус почав докоряти їм за їхню невір'я і впертість, бо не повірили вони тим, хто бачив Його, воскреслого з мертвих. ¹⁵І промовив Ісус: «Ідіть по всьому світові й проголошуйте Добру Звістку Божу всім створінням Господнім. ¹⁶Хто повірить³ і охреститься, той буде спасений, а хто не матиме віри, той приречений⁴. ^{17–18}Та, як доказ цього, ті, хто віруватимуть, творитимуть такі чудесні знамення: Моїм ім'ям вони виганятимуть демонів, заговорять невідомими їм раніше мовами, гадюк братимуть голими руками, а якщо вип'ють отруту, вона не візьме їх. Вони покладатимуть руки свої на хворих, і ті зцілюватимуться».

Вознесіння Ісуса на небо (Лк. 24:50–53; Дії 1:9–11)

¹⁹Отак промовивши, Господь Ісус вознісся на небо, і там Він сів по праву руку від Бога.

²⁰Апостоли ж вирушили по всьому світу проповідувати Добру Звістку, і Господь допомагав їм. Давши їм владу творити чудесні знамення, Господь підтверджував те, що Слово Його було істинним.

³ 16:16 повірить Або «повірять в Благую Вість».

⁴ 16:16 приречений Або «засуджений буде».

Міжнародна біблійна ліга та її партнери у всьому світі забезпечують Писанням мільйони людей, які досі не мають надії. Ця життєдайна надія міститься у слові Божому. Кожна придбана Біблія «Сучасною мовою» надасть нам можливість надрукувати ще одну Біблію для людини, котра потребує слово Боже. Для того щоб надати Святе Писання ще більшій кількості людей, будь ласка, зробіть пожертвування через інтернет-сторінку www.bibleleague.org/donate або надішліть кошти до Міжнародної біблійної ліги, 1 Bible League Plaza, Crete, IL 60417. Міжнародна біблійна ліга існує з тією ціллю, щоб забезпечувати Бібліями «Сучасною мовою» та різноманітними біблійними матеріалами церкви та партнерські організації для їх роботи, яка допомагає людям повірити в Ісуса Христа.

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга

Новий Заповіт: Сучасною мовою™ (УСП™)

© Міжнародна біблійна ліга, 1996–2014

© Міжнародна біблійна ліга, карти, ілюстрації, 2012–2013

© Міжнародна біблійна ліга, додаткові матеріали, 2014

У випадку використання до 1 000 віршів письмовий дозвіл не потрібен, але сукупність цитат не може складати повного об'єму або перевищувати половини друкованого видання. Нижченаведена інформація повинна надаватися на титульній або авторській сторінці:

Цитата приведена з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™)

Перевидання цитат з Нового Заповіту Сучасною мовою™ (УСП™) зроблено з дозволу Міжнародної біблійної ліги, 1996–2014

У випадку використання цитат з Нового Заповіту «Сучасною Мовою» в некомерційний виданнях, а саме: церковних бюлетенях, об'явах, плакатах тощо, повне пояснення авторського права непотрібно, проте наприкінці кожної цитати має бути посилання на «УСП». За письмовим дозволом на перевидання більше 1 000 віршів або використання цитат, які у сукупності складають більше половини друкованого видання, або будь-якими проханнями про використання тексту необхідно звертатися до Міжнародної біблійної ліги.

Публікація коментарів або перевидання цитат у комерційних цілях з Нового Заповіту «Сучасною мовою» потребує письмового дозволу від Міжнародної біблійної ліги. За дозволом необхідно звертатися за адресою: permissions@bibleleague.org.

Bible League International

PO Box 820648

Fort Worth, TX 76182, USA

Телефон: 888-542-4253

Електронна пошта: permissions@bibleleague.org

Веб-адреса: bibleleague.org

Безкоштовні електронні матеріали: bibleleague.org/downloads

